TRØNDERSK NATUR

Årgang 46 | Nr. 1/2-2019

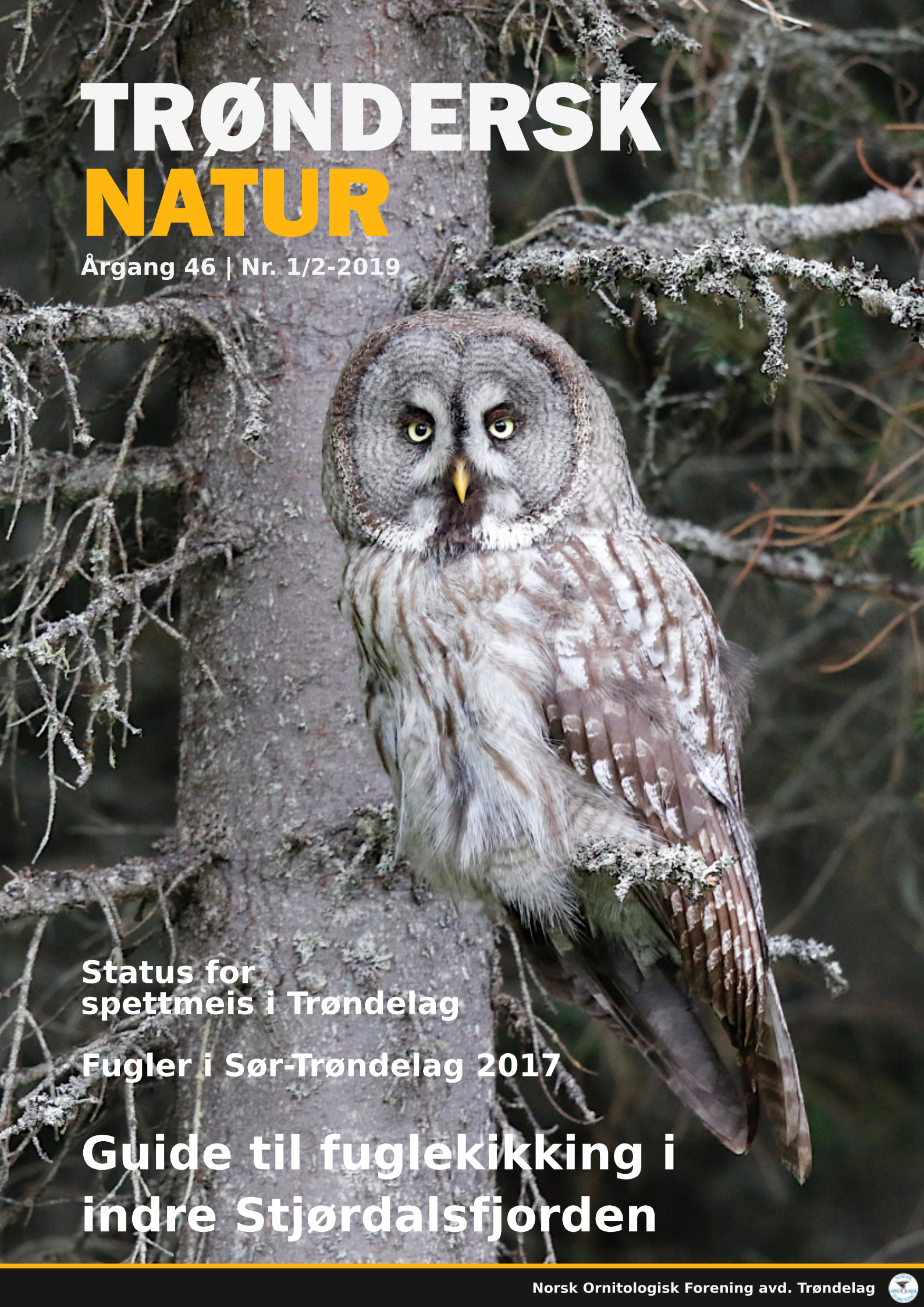

Status for spettmeis i Trøndelag

Fugler i Sør-Trøndelag 2017

Guide til fuglekikking i indre Stjørdalsfjorden

Norsk Ornitologisk Forening avd. Trøndelag

naturogfritid.no

Butikken for alle fugleinteresserte som har kunnskap og lang erfaring om det det beste fuglekikkerutstyret, til gunstige priser. Med NOF som eier skaper vi overskudd til fuglevern og kommer fuglemiljøet til gode.

Nikon Monarch 3

NYHET!

Monarch 3 8x42 - **kr 2499**
Monarch 3 10x42 - **kr 2599**

Nikon Monarch 3 er en ny rimelig modell i Monarch-serien. Den er robust, kompakt, vanntett, har kort nærgrense og god optikk. En real, god basismodell med kvaliteter de fleste brukere krever av en kikkert.

Monarch 3 - 5 - 7 og HG - Ditt valg!

Folk stiller ulike krav og har ulikt behov for å betale like mye for en kikkert. Men, alle setter pris på god kvalitet og et produkt som varer. Det får du alltid med Nikon Monarch. Velg mellom Monarch 3, -5, -7 og -HG.

Se mer om priser og info på nett - Kikkert.no

Frøautomat m/beskyttelse

Ytterkassen i grov netting hindrer at skjærer og kråker overtar fôringsplassen, og gir småfuglene enerett på innsiden av nettingen. (Ikke avbildet)

Liten - 2 uttak - kr 465
Med. - 4 uttak - kr 595
Stor - 6 uttak - kr 645

Nøtteautomat

Defender automater for peanøtter og hasselnøtter er solide og bestandige, konstruert med netting av rustfritt stål.
kr 328 + frakt

Nøtte- og meisebolle automat m/beskyttelse

Jordnøtter og meiseboller er elsket av meiser. Nå har vi også disse med beskyttelsesbur (bilder over).

Nøtteautomat m/beskyttelse Liten 35cm	kr 398
Nøtteautomat m/beskyttelse Medium 48cm	kr 469
Meisebolleautomat m/beskyttelse	kr 449

T-skjorter med motiv - fra kr 249

Fuglemotiv med NOF logo!
T-skjorter i høy kvalitet.
(100 % bomull 180g)

T-skjorter S-XXL

Flere motiver på våre nettsider!

Ulende ulver *Rovfugler*

Europas falker - Får strålende kritikker!

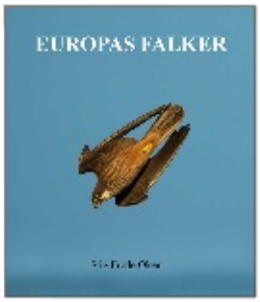

Falkene har vært beundret og aktet i årtusener av mennesker. Ingen fugler har en tilsvarende magisk tiltrekking på oss mennesker. Ingen er raskere eller vakrere. Det er en opplevelsesbok hvor forfatteren tar leseren med ut i felt gjennom tekst og bilder. En unik samling av bilder presenterer hver falkeart.

Inneholder fakta-sider for hver av de 11 falkeartene. Trykkes i opplag på 1100 eks. 346s. Rikt illustrert. Stort format 25x29 cm.

Praktbok i storformat av fotograf Stig Frode Olsen.
Begrenset opplag - Bestill boka nå! **Pris kr 549**

Natur og Fritid AS, Fyrveien 6, 4563 Borhaug. e-post: post@naturogfritid.no

Lederen har ordet

Øystein R. Størkersen

Kjære tilhengere av en rik og levende natur. Etter fylkesforeningens årsmøte tidlig i april på Tautra så ble styret gjenvalgt. Årsmøtet godkjente videre blant annet vår nye fylkeslogo, nemlig havørn. Generelt oppfordrer jeg dere til å følge med på foreningen nettsider og delta i fjesboka, der legger vi ut nyheter jevnlig. Dette er en av flere tiltak som styret bruker for å spre informasjon og holde kontakt med medlemmene. Styret ønsker å promotere enda mer aktivitet i fylket. Blant annet har vi i 2019 avviklet fugledager med opplegg ute i naturen, og kurs i natur/fuglefoto med nyttige tips for nybegynnere.

Fylkesforeningen ønsker også at det lokalt er aktiviteter og selvsagt at flere deltar aktivt i naturvernarbeid i fylket med hensyn på saker som stadig dukker opp. De er det mange av, blant annet om vindturbiner og senest om forslag om gruveinngrep i nasjonalpark. Det betyr også at vi trenger et samspill med de lokale kreftene. Jeg er derfor svært fornøyd med at det nylig ble etablert et lokallag i Røros-distriktet. En begivenhetene for naturvernere i fylket i år er et nytt arrangement som vi har kalt Natur- og fuglefestival. Dette gikk stabelen i august 2019 på Ringve i Trondheim. Det var et godt oppmøte og det er lagt planer for å gjenta festivalen, kanskje som et årlig arrangement. I tillegg vil vi dra veksler på den erfaringen og vurdere om mindre arrangement kan avvikles andre steder i fylket og da i samarbeid med lokallag.

En sterk og engasjert forening er synonymt med mange medlemmer. Jeg er derfor svært glad for at vi har fått mange nye medlemmer i 2019. Styret har et ønske om at vi skal øke fra nær 1300 medlemmer i dag til 2000. Jeg tror det er mange som vil ha en interesse i å støtte vårt arbeide og at dette er et realistisk mål. Det koster bare kr 330,- per år å være medlem. Et skriv med generell informasjon om hvorfor man skal bli medlem og hvordan man kan bli medlem er lagt ut på våre nyhetssider og sendt alle lokallag. Nye medlemmer vil også få tilsendt et skriv om muligheter for aktiviteter som medlemmer kan dra nytte av. Vis konkret engasjement for naturen og solidaritet med vårt arbeide du også gjennom for eksempel å bidra til å rekruttere nye medlemmer.

En sterk og engasjert forening er synonymt med mange medlemmer.

Øystein R. Størkersen
Leder NOF avd. Trøndelag

Verv et nytt NOF-medlem idag!

Hvis hver av dagens medlemmer verver minst ett medlem i 2020, så står vi mye sterkere i vårt daglige arbeid for å verne om natur og fugleliv.

Ikke la det bli med tanken – hjelp til du også!

Trøndersk Natur (TN)
Et medlemstidsskrift for medlemmer av Norsk Ornitologisk Forening (NOF) avd. Trøndelag.

Adresse: Trøndersk Natur c\o NOF avd. Trøndelag, Postboks 139, 7401 Trondheim
E-post: trondersk.natur@gmail.com
ISSN: 0806-0517
Trykk: Skipnes Kommunikasjon, Trondheim
Layout og sats: Thomas Kvalnes
Opplag: 700 eks.

Ansvarlig utgiver: NOF avdeling Trøndelag
Redaktør: Jørgen Søraker
Øvrig redaksjon: Rolf Terje Kroglund, Charlotte Hallerud og Per Inge Værnesbranden

Manuskriptfrister: Nr. 1 2020 - 1. mars, Nr. 2 2020 - 1. oktober
Om TN: TN utkommer med to hefter pr år. Artikler og innlegg sendes redaksjonen digitalt pr e-post eller pr post på egnet lagringsmedie. Vennligst orienter redaksjonen i god tid før innsending. Forfattere og fotografer gir utgiver rettigheten til å publisere innsendt materiale i trykt og digital form. Det utbetales ikke honorarer.
Adresseforandringer: Tidsskriftet sendes ut til alle som har betalt lokalt tillegg for NOF avd. Trøndelag på grunnlag av medlemslistene. Endring av adresse, etterlysning av manglende blad rettes til fylkeslaget.

Forsidebilde: Lappugle i Lierne 2019.
Foto: Magne Myklebust.

Innhold

3 **Lederen har ordet**
Øystein R. Størkersen

5 **Hvitfarget ærfuglunge i Straumen på Inderøya**
Arnold Lorentsen

6 **Spettmeisa erobrer nytt land**
Per Inge Værnesbranden

9 **Birdingbed: Gratis fuglekikkerguide på nett**
Erik A. Hansen og Kenneth T. Lunna

11 **Guide til fuglekikking i indre Stjørdalsfjorden**
Per Inge Værnesbranden

18 **Nettnyheter fra NOF avdeling Trøndelag**

20 **Smånytt**
Øystein R. Størkersen

23 **Fugler i Sør-Trøndelag 2017**
Andreas Winnem, Øyvind Aas, Magne Myklebust og Einar Sæter

45 **Kommentaren**
Øystein R. Størkersen

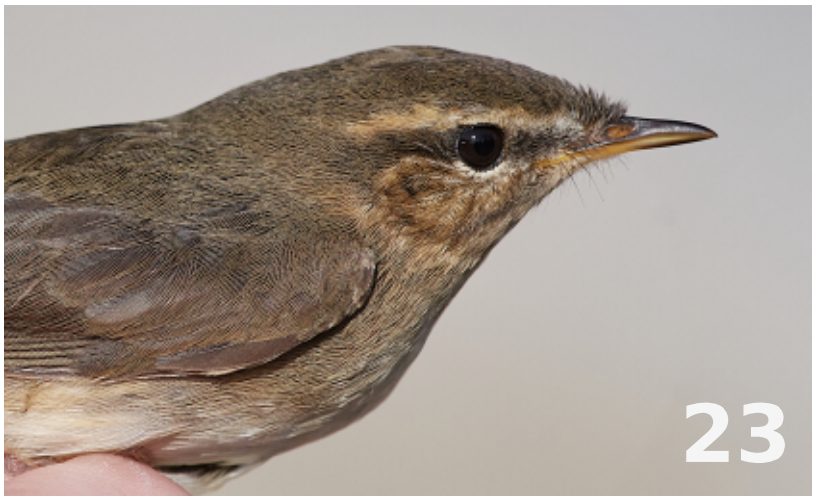

Hvitfarget ærfuglunge i Straumen på Inderøya

På formiddagen den 8. juni i 2018 fikk jeg telefon fra en kjenning og hobbyfisker her på Inderøya om at han hadde lagt merke til en hvit ærfuglunge i fugleflokken i Straumen. Dro ned til sjøkanten ved Muusørparken og fant ungen og mora alene et stykke fra de andre ærfuglene. Fikk observert de to over en lengre periode og tatt en del bilder.

Arnold Lorentsen

Denne mora hadde tydeligvis ingen andre unger å passe, så her var det 1 til 1 oppfølging/pass. Det virket nesten som mora også forsøkte å holde avstand til de andre ærfuglmødrene. Det var nesten rørende å se nærheten mellom dem, hvor ungen hele tiden holdt seg svært nærme mora og hun heller aldri dro langt unna. Når gråmåsen ble vel interessert og kom og satte seg et par meter unna «paret», brysket hun seg opp eller prøvde å skjule den lille. Samtidig var de begge opptatt med å finne mat innimellom.

Mens jeg satt og observerte dette, ble jeg vitne til at en annen ærfuglunge ble måsemat. Dagen etter var heller ikke den hvite lenger å se. Svært synlig som den var, hadde nok også den havnet i en gråmåsemage. Et spesielt og fint møte med mye omsorg, nærhet og sterke band til en som var svært forskjellig fra de andre.

Straumen byr på mat for ærfuglhunnen og den hvite ungen.
Foto: Arnold Lorentsen.

Den hvite ærfuglungen holdt seg tett til moren, spesielt når gråmåken kom litt for nærme. Foto: Arnold Lorentsen.

Spettmeisa erobrer nytt land

På 1970-tallet, mens spettmeisa ennå var en sjeldenhet nord for Trondheim, observerte jeg min første spettmeis der jeg vokste opp på Sandfærhus (Stjørdal, mai 1977). 41 år senere hekket spettmeisa i en av mine fuglekasser for første gang, i Øfstigrenda i Stjørdal der jeg har bodd de siste 15 årene.

Per Inge Værnesbranden

Første observasjon på tomta var i august 2011, med sporadiske besøk de neste fem årene, men fra vinteren 2016/17 har spettmeisa vært en fast gjest på foringsplassen i hagen med 2-3 individer. Før hekkesesongen 2018 tok jeg ned en gammel stærkasse som ikke hadde blitt brukt på flere år, og som flaggspetten hadde «herpet». Den ble nymalt, utstyrt med metallplate rundt hullet for at ikke flaggspetten skulle ødelegge den, hengt opp på østveggen på låven, og med et ønske om at stæren skulle ta den i bruk igjen. Noen stær rakk ikke å ta stærkassa i bruk før spettmeisene satte i gang med gjenmuring av hullet til passende størrelse. Senere på våren løftet jeg forsiktig på kassetaket og så spettmeisa ligge på eggene. Etter hvert ble det hektisk aktivitet med mating av unger, observert fra stuevinduet, eller bare på noen meters hold i hagen. I løpet av de over 40 årene mellom disse to opplevelsene har det skjedd merkbare endringer i spettemeisas forekomst i Trøndelag, og jeg fant ut det var en fin anledning til å lage en liten statusrapport for arten.

I motsetning til flere fuglebestander som går tilbake, utvider spettmeisa sine leveområder

Spettmeisa *Sitta europaea* er en fugleart som de siste 20-30 år har hatt en markant utvidelse av leveområdet sitt i Norge, både nordover i landet og lenger opp i høyereliggende strøk. I motsetning til flere fuglebestander som går tilbake, utvider spettmeisa sine leveområder, trolig som en kombinasjon av klimaendringer med mildere vintre og at fugleføring er blitt mer populært og bidrar til økt

Bilde øverst: Spettmeis fotografert i Stjørdal, mai 2019.
Foto: Per Inge Værnesbranden.

overlevelse både for spettmeisa og andre arter som oppsøker fugleforinger.

På slutten av 1960-tallet var utbredelsen langs kysten opp til Trondheimsfjorden (Haftorn 1971), men 20 år senere (t.o.m. 1989) hadde det ikke skjedd noen store endringer og nordgrensen lå omtrent på samme breddegrad, med hekkefunn på Ørland og Hitra som de nordligste (Hauge 1994). På 1990-tallet og fram til i dag har imidlertid spettmeisa spredt seg nordover og østover i Trøndelag, og er blitt en forholdsvis vanlig forekommende fugl i egnede habitater opp til Steinkjer. I følge Artsobservasjoner er nordligste registrerte hekkefunn gjort ved Vellamelen, Steinkjer i 2012, mens hekkeindikasjoner og observasjoner i hekketida (mai-august) er gjort i Snåsa, Grong, Lierne, Namdalseid og Nærøy. Spettmeisa har også ekspandert oppover i de indre dalene, og er funnet hekkende i Meråker, og i Inndalen og Vera i Verdal.

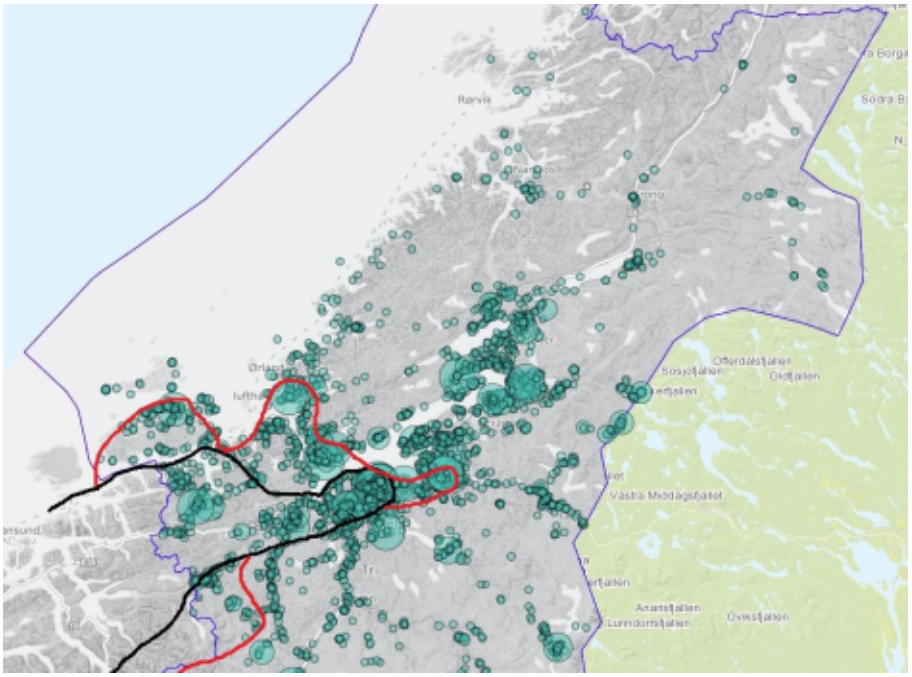

Utbredelsen av spettmeis i Trøndelag. Svart linje angir yttergrensene t.o.m.1970, rød linje viser status t.o.m. 1989. Kartgrunnlag: Artsdatabanken.

Spettmeis, Jøssåsen, Malvik februar 2018. Undertegnede har her ei hytte som har vært i familiens eie siden 1960-tallet. Dette er første observasjon av spettmeis her. Foto: Per Inge Værnesbranden.

Tilsvarende har også skjedd i østre deler av (Sør-)Trøndelag, i Selbu, Tydal, Gauldalen og Røros, hvor arten ikke var påvist i hekketida for inntil 30 år siden

I Nord-Norge er det gjort spredte observasjoner nord til Troms, men hekkefunn er ennå ikke rapportert

Mange av registreringene er gjort på fuglebrett og foringsplasser vinterstid, og NOF's Hagefugltelling-prosjekt har vært en viktig bidragsyter til å kartlegge forekomstene. Nord for Steinkjer forekommer spettmeisa regelmessig i Snåsa og nedre deler av Namdalen. I Lierne er den funnet på flere lokaliteter, og spredte funn er gjort lengst nord i fylket, i Namsskogan, Røyrvik, Nærøy, Vikna og Leka. I Nord-Norge er det gjort spredte observasjoner nord til Troms, men hekkefunn er ennå ikke rapportert. En tilsvarende ekspansjon har også skjedd i Sverige i løpet av 40 år, hvor nordgrensen tidligere lå i mellom—Sverige, mens den nå er funnet i samtlige län opp til Norrbotten, med økende antall registreringer gjennom svenskenes prosjekt «Vinterfåglar Inpå Knuten» (Wirdheim 2018). På grunn av sitt unike utseende og akrobatiske atferd med å klatre med hodet ned, blir den lett lagt merke til der den feier inn på fuglebrettet i ren banditstil, henter solsikkefrø som den hamstrer i bark og sprekker i trær i hagen. Hjemme hos meg har jeg ei stor bjørk rett utenfor kjøkkenvinduet, og det er like underholdende hver gang å følge med på spettmeisas iherdige hamstring av frø i bjørka, som den plukker fra automaten med solsikkefrø som henger på ei grein bare en meter unna.

Spettmeis med mat til unger i stærkassa. Øfsti, Stjørdal, mai 2018. Foto: Per Inge Værnesbranden.

Spettmeisene hekket i stærkassa også i 2019. Øfsti, Stjørdal, april 2019. Foto: Per Inge Værnesbranden.

Litteratur

Artsobservasjoner. URL: www.artsobservasjoner.no

Artskart. URL: artskart.artsdatabanken.no (lastet ned 15.9.2019)

Haftorn, S. 1971. *Norges Fugler*. Universitetsforlaget.

Hauge, K.-O. 1994. *Spettmeis Sitta europaea*. S. 428 i: Gjershaug, J.O., Thingstad, P.G., Eldøy, S. & Byrkjerland, S. (red.). Norsk Fugleatlas. Norsk Ornitologisk Forening, Klæbu.

Wirdheim, A. 2018. Nötväckan rycker fram. *Vår Fågelvärd*, 77(2): 50-51.

Birdingbed

– Gratis fuglekikkerguide på nett

Det nærmer seg et år siden www.birdingbed.no så dagens lys *[red: skrevet høst 2018*], og i den forbindelse har vi lyst til å uttrykke vår store takk overfor alle som har bidratt så langt i forbindelse med sidene våre om lokaliteter i Trøndelag. Takk til Magne Husby, Rolf Terje Kroglund, Jon Helle, Per Jordhøy, Arnstein Indahl Arnold Lorentsen, Halvor Sørhuus, Thomas Thomassen, Jan Inge Svensson, Per Inge Værnesbranden, Odd Rygh, Harald Dahlby, Ole-Kristian Antonsen, John Haugen, Charlie Hulthin, Ragnar Ødegård og Jostein Myre for bidrag i form av bilder og informasjon.

Erik A. Hansen

Kenneth T. Lunna

Vi er overveldet over interessen og alle de positive tilbakemeldingene i forbindelse med dette prosjektet. På bare 9 måneder, etter en litt spent start, er det registrert over 50 000 sidevisninger (kun på norsk) og tallene bare øker. Det gleder oss å kunne gi noe nyttig tilbake til alle bidragsytere, og ikke minst kunne inspirere nye til å oppdage det fantastiske fuglelivet i Norge.

Bilde øverst: Erik A. Hansen (til venstre) og Kenneth T. Lunna. Foto: Birdingbed.

Innhold

For de som ikke er så kjent med innholdet på *www.birdingbed.no* fra før, vil vi gjerne gi en kort introduksjon her. Websiden er gratis i bruk for alle, og utvides jevnlig. Vi ønsker å motivere alle uansett alder og helsetilstand til å kunne se mulighetene ved å glede seg over fuglelivet. Derfor er den laget med et enkelt språk og en enkel meny. Den inneholder konkurranser, informasjon om fugleliv i hagen, temasider, og tips og råd i forbindelse med fuglekikking.

For fuglekikkere og fotografer som reiser litt rundt er nok lokalitetssidene det mest spennende. Hver lokalitetsside inneholder nyttig og konkret informasjon om den aktuelle lokaliteten.

Her følger en liten oversikt over hva du finner:

- En kort innledning om stedet.
- Et Google-kart, som viser hvor i Norge vi befinner oss.
- Detalj-kart (også som Pdf) med nøyaktige observasjonspunkter og nyttig informasjon om hvert enkelt punkt.
- Nyttige opplysninger i form av både tekst og tabeller.
- Forslag til overnatting.
- Tre «fun-facts» om stedet.
- Bilder av arter, landskap og fugletårn.
- Tabell som viser når det er størst sjanse for å påtreffe aktuelle arter.
- Linker til andre informative sider.
- Hver torsdag får du også aktuelle turtips på forsiden (og på Facebook). Disse er basert på ferske interessante observasjoner.

Du vil ikke finne detalj-opplysninger om hekkeplasser til sårbare arter eller finne bilder av fugler i fangenskap på sidene våre.

Birdingbed på Instagram og Facebook

Sosiale medier er mye brukt blant fuglekikkere, og dette tilfellet er ikke noe unntak. Birdingbed deler bilder og informasjon på Facebook, så alle som ønsker kan også følge oss der.

Anmodning

Lurer du på hvordan du personlig kan være med å utvikle *www.birdingbed.no*? Her er noen eksempler. Vi blir glad hvis du bare kan hjelpe oss med ett av punktene:

- Benytt de overnattingsstedene vi har samarbeidsavtale med uansett hvor i Norge du skal på tur, og fortell dem at du fant dem via *www.birdingbed.no*. Bare det å kontakte dem med en forespørsel er positivt.
- Tips oss om overnattingssteder som ligger i nærheten av gode fuglelokaliteter.
- Tips oss om lokaliteter.
- Hjelp oss med artstabeller og annen relevant info.
- Send oss bilder eller gi oss tilgang på bildene dine på artsobservasjoner.no eller på egen blogg/nettside. Vi trenger bilder av både arter, landskap og fugletårn. Fotograf blir alltid kreditert med navn.
- Fortell om oss på Facebook og andre sosiale medier.
- Del linken vår med utenlandske kontakter. Vi ønsker å gjøre kjent den engelske siden også.

Igjen tusen takk for all hjelp så langt! Vi setter virkelig pris på dette.

Oppdatering 25. desember 2019 fra birdingbed.no

NOF overtar innholdet på birdingbed.no

Etter to veldig spennende år, med et prosjekt som har vokst seg litt større enn det vi klarer å holde følge med, er det veldig gledelig å kunne informere om at NOF overtar rettighetene til innholdet på birdingbed.no.

NOF vil på sikt bruke innholdet til å sette opp en ny fuglekikkerguide på birdlife.no. For ordens skyld informerer vi også i den forbindelse, om at personer som har bidratt med bilder, kan gi beskjed til NOF hvis de ikke ønsker at bildene skal benyttes videre. Mens du smører deg med tålmodighet og forventning, kan du fortsatt bruke birdingbed.no som før frem til 1. sept. 2020.

Parkering ved Gaulosen

Besøkende på Øysand-siden av Gaulosen må betale for parkering. NOF avdeling Sør-Trøndelag har en avtale med Øysand Camping om et sterkt rabattert årskort til 300 kr. Parkeringskortet vil være gyldig frem til 1. september 2020.

Medlemmer av NOF som ønsker å kjøpe et parkeringskort sender en e-post til: *trondelag@birdlife.no*

Guide til fuglekikking i indre Stjørdalsfjorden

Nærområdene til Stjørdal sentrum i indre Stjørdalsfjorden er lett tilgjengelig og kan by på spennende fuglekikking for den som tar seg tiden til et stopp eller flere. De fleste områdene kan enkelt nåes med bil og har parkeringsmuligheter i nærheten, mens noen av lokalitetene byr på muligheten for å få strukket litt på beina.

Per Inge Værnesbranden

Stjørdal ligger midt i Trøndelag og er et kommunikasjons-sentrum, hvor flere tusen reisende passerer gjennom, eller kommer til/drar fra Trøndelag via Trondheim lufthavn Værnes, to europaveger (E6 og E14), Fv705 (til Selbu/Røros) og to jernbanelinjer (Trønderbanen/Nordlandsbanen og Meråkerbanen). Den sentrale beliggenheten og at det er lett å komme til og fra resten av landet,

Lokalt i Trøndelag er det også mange fuglekikkere som er innom Stjørdal, enten på vei til eller fra andre attraktive fuglelokaliteter

medfører også at Stjørdal blir mye brukt som samlingspunkt for landsdekkende seminarer, landsmøter o.l. og flere større virksomheter er lokalisert i Stjørdal, med mange pendlere utenbys fra.

Mange reisende kommer til Trøndelag for naturopplevelser, jakt, fiske, gå på tur i urørt natur, naturfotografering, og ikke minst fuglekikking. Lokalt i Trøndelag er det også mange fuglekikkere som er innom Stjørdal, enten på vei til eller fra attraktive fuglelokaliteter som Tautra, Hammervatnet, Ørin, Leksdalsvatnet, Gaulosen m.fl.

Foruten lokale fugleinteresserte i Stjørdal, er det bare et fåtall fuglekikkere utenfra som tar seg tid til å besøke noen av de interessante lokalitetene i Stjørdal. Til tross for at store deler av tidligere fjære- og

Bilde øverst: Det gamle elveløpet til Stjørdalselva kan dekkes med teleskop fra sørsida av elva (punkt O på kartet), ved brua over E6.
Foto: Per Inge Værnesbranden.

Kart over indre Stjørdals-fjorden som viser gode observasjons-plasser for fuglekikking. Kartet er utformet av Thomas Kvalnes. Kartkilde: Kartverket.

= **Parkering**

Observasjonsplasser i indre Stjørdalsfjorden

A-E Halsøen-Stjørdal havn-Sutterøya
F-K Sutterøleiret-Vikanbukta
L-R Billedholman-Hellstranda-Sandfærhus
Gul ring angir utslippsområde fra renseanlegget, som trekker til seg mye ender og måker.

Det meste av Halsøen-fjæra kan ses fra denne plassen (A), like ved infotavla om fuglelivet i Halsøen.
Foto: Per Inge Værnesbranden.

strandengområder er ødelagt gjennom utbygging av industri og infrastruktur, er de gjenværende restene svært attraktive fugleområder. Flere våtmarksområder eller naturområder er lett tilgjengelige i nærheten av både flyplass, veier og togstasjoner. Denne artikkelen er derfor ment å være en guide for fuglekikking i nærområdene til Stjørdal sentrum (Stjørdalshalsen) og Trondheim lufthavn Værnes for besøkende fuglekikkere som har noen timer å slå i hjel, og for fuglekikkere som er på vei gjennom Stjørdal og tar seg tid til en liten stopp.

På kartet er de mest brukte observasjonsplassene markert med bokstaver, og veiforklaring i teksten. Offentlige parkeringsplasser er merket med rød pil, men også et par alternative plasser er tatt med. Utover dette vil det være parkerings-muligheter ved de fleste observasjonsplassene.

Halsøen – Stjørdal havn - Sutterøya

Området rundt det gamle utløpet til Stjørdalselva nord for flystripa og opp til utløpet av Gråelva, kalles for Halsøen, og sammen med strekningen ut til Stjørdal havn og nordvestre del av Langøra er dette den mest fuglerike delen av indre deler av Stjørdalsfjorden gjennom hele året. Området har sin viktigste funksjon som raste- og trekkområde for våtmarksfugl, og som overvintringsområde for andefugler, med 800-1000 stokkender, inkludert også krikkand og brunnakke

Gravanda er en karakterart for Halsøen-området, med flere hekkende par.
Foto: Per Inge Værnesbranden.

regelmessig overvintrende. En lang rekke sjeldne og uvanlig arter er registrert, bl.a. dverggås, rustand, amerikakrikkand, taffeland, silkehegre, fjellmyrløper, alaskasnipe, styltesnipe m.fl.

Adkomst/veibeskrivelse: Fra E6 sørfra, ta av i rundkjøringa i Halsøkrysset, mot «Tangen» og kjør over Tangtunnelen som går over E6 og til parkeringsplassen som ligger mellom E6 og jernbanen. Herfra kan man gå gangveien som går rundt Tangen næringsområde og videre opp til Gråelvosen. Det er mulig å stå hvor som helst langs gangveien, men den mest brukt standplassen er ved informasjonstavla om fuglelivet i Halsøen (A). Herfra ser man innover det gamle elveløpet. Optimale observasjonsforhold er halvveis mellom flo og fjære, da fuglene er lettere å se enn ved full flo eller fjære.

Ved flo sjø kommer både ender og vadefugler helt inntil land, og kan studeres og fotograferes på nært hold

Den langstrakte utstrekningen av elveløpet og avstand på opp til 1 km gjør at mindre fugler kan være krevende å artsbestemme eller å telle dersom de oppholder seg helt sør i området, mot flystripa, men de fleste fuglene er mulig å registrere herfra. Man kan imidlertid stoppe i veikanten før man kjører ut i rundkjøringa ved Halsøkrysset hvis man vil komme litt nærmere, men ta hensyn til trafikken.

Fra E6 nordfra: Ta av til høyre i Havnekrysset. Ved Gråelvosen får man best oversikt fra punkt (B) ved Nord Universitet/Helse Midt og ved busslomme ved punkt (C). Ved flo sjø kommer både ender og vadefugler helt inntil land, og kan studeres og fotograferes på nært hold. Fra C kan man følge veien skiltet til Storvika (F), et friluftsområde med en flott og populær badestrand for stjørdalinger om sommeren. Utenom badesesongen er det mulig å ta en tur med teleskop og kikkert for en sjekk

Norsk Ornitologisk Forening avdeling Trøndelag

STØTT OSS MED DIN GRASROTANDEL!

Grasrotandelen gir deg som spiller hos Norsk Tipping mulighet til å bestemme hvem som skal motta noe av overskuddet til Norsk Tipping. Hver gang du spiller går inntil 7 prosent av din spillinsats til den grasrotmottakeren du velger – det koster deg ingenting. Vi oppfordrer deg til å støtte NOF avd. Trøndelag (org.nr. 991392351).

Bli grasrotgiver i dag! Du kan blir grasrotgiver i alle Norsk Tippings kanaler eller ved å sende SMS «Grasrotandelen 991392351» til 60000.

Grasrotandelen

Norsk Tipping

Fra å være en fåtallig trekkgjest for 20-30 år siden, har grågåsa blitt et vanlig syn, med opptil 1000 individer som raster i Stjørdals-området hver høst. Foto: Per Inge Værnesbranden.

ute på sjøen, eller se etter spurvefugler i furuskogen som omslutter Storvika.

Kjører man videre mot havneområdet er det en fin standplass ved Naustberget (D). Fra knausen ved småbåthavna her har man oversikt over fugl på Langøra, og fugler som raster på moloen og inne i småbåthavna, samt det som måtte passere i luftrommet over. Ute på selve havna (E) har man godt utsyn over sjøområdet mellom havna og Langøra, og fjordområdet. Stranda på Langøra blir brukt som rasteplass for gjess, ender, skarv, tjeld og måker.

Sutterøleiret – Vikanbukta

Mellom Stjørdal havn og Vikanlandet finner vi et stort gruntvanns- og fjæreområde, og store deler er vernet som Vikanbukta fuglefredningsområde, med funksjon som raste og overvintringsområde for andefugler og måker, og rasteplass for vadefugler, spesielt tjeld og Tringa-vadere. Midt ute i bukta er det et utløp fra det nye renseanlegget for Stjørdal (SARA) på Sutterøleiret, hvor det samler seg større flokker av ender og måker gjennom høsten og vinteren, hvor grønlandsmåke er sett.

Adkomst/veibeskrivelse: Fra enden av Sutterøygata (G) på industriområdet Sutterøleiret har man et godt egnet utsyn over østre del av Vikanbukta. Ved (H) ligger siste rest av de opprinnelige strandengene på Sutterøleiret som ble utradert og fylt ut på 1970-tallet. Denne dammen og strandengresten går under navnet «Lecadammen» og var tidligere en hekkeplass for bl.a. brushane, vipe og fiskemåke, mens dammen nå i hovedsak fungerer som rasteplass for ender og vadefugler. Stork (2011), egretthegre (2018) og silkehegre (2019) er blant de mer eksklusive fuglene som er registrert her. Dessverre har dammen de siste årene blitt mer og mer preget av forsøpling og påvirkning av omgivelsene, og et avfallsmottak som nærmeste nabo trekker til seg store flokker med kråker og måkefugler som også setter sitt preg på området. Kjører man veien videre kommer man til en liten parkeringsplass, og en sti ut til innerste del av Vikanbukta, hvor man får utsikt til mudderfjæra og strandengene i Folvikbukta (I). Her vil det ofte samles vadefugler og ender ved flo sjø, og området kan ha store antall med Tringa-vadere, som gluttsnipe (maks 116 ind.) og rødstilk (maks 200 ind.) under vårtrekket.

Denne dammen og strandengresten går under navnet «Lecadammen» og var tidligere en hekkeplass for bl.a. brushane, vipe og fiskemåke

Fra Sutterøleiret kan man følge veien videre fra (H) over til Vikanvegen, forbi Kvislabakken skole og ned til sjøen ved (J), hvor man ser man utover det meste av Vikanbukta. Lenger ut er det mulig å stoppe flere steder langs veien, og ved Kleivan (K)

er det godt utsyn over Stjørdalsfjorden. Herfra kan man ta føttene fatt og gå veien opp gjennom den sørvendte og bratte rasmarka med blandingsskog og varmekjær løvskog over Kleivan og mot Velvang, et fint område for spurvefugler. Bilkjøring bør unngås over her, da det er et rasutsatt område, og brukes mye av turgåere og hytteeiere.

Billedholman – Hellstranda – Sandfærhus

På sørsida av flyplassen og rundt utløpet av Stjørdalselva er det flere gode fuglelokaliteter. I mars-april kan man oppleve de store ansamlingene av sjøfugler ved Billedholman, bl.a. ærfugl (2000+ ind.), havelle (500+ ind.), sjøorre, kvinand m.fl. I bassenget innenfor moloen kan det til tider være bra med fugl om våren, og både islandsand, taffeland og praktærfugl er registrert her. Elveløpet videre opp og det gamle elveløpet på Sandfærhus fungerer som raste- og overvintringsområde for svaner og ender, mens sandbankene og den langgrunne fjæra i det gamle elveløpet kan ha bra med måker og vadere i perioder på vår og høsttrekk. Ringand, stivhaleand, taffeland, svartehavsmåke m.fl. er blant de mer eksklusive fuglene som er sett.

Fra Billedholmen har man et vidt utsyn over hele fjorden

Adkomst/veibeskrivelse: Fra gamle E6/Fv 705 følger man skilting mot Hell stasjon, fortsetter forbi stasjonen, over jernbanen til parkering ved friluftsområdet Hellstranda. Herfra er det en gåtur på 2 km langs sjøen ut til Billedholman (L), men man må være stødig på beina ved kryssing av moloen ut til holmen. Når man kommer ut til holmen og vil ha utsikt, må det påregnes noe klatring for å komme opp til de beste utsiktsplassene. Fra Billedholmen har man et vidt utsyn over hele fjorden, fra Muruvika i sør og til sjøen utenfor Langøra, og mange opplevde å se stillehavslomen (amerikastorlomen) som holdt til i fjorden i 2016, herfra. Vil du spare beina, er et alternativ å stoppe ved brua (M) som går over jernbanen. Herfra har man god utsikt over elveutløpet og langt ut på fjorden, men det er påkrevet med teleskop. På selve Hellstranda er den kunstige halvøya (N) et fint utsiktspunkt. En gangsti som går opp langs elvebredden fører til (O) like ved E6-brua over elva, hvor du med teleskop har oversikt over mye av det gamle elveløpet og fjæreområdet, som sokner til lokaliteten Sandfærhus på nordsida av elva. For å se hele elveløpet og stranda mot Langøra, må du imidlertid gå elvebredden videre ca 100 m øst for brua. Blir det for langt å gå hele veien fra Hellstranda,

Storken som besøkte «Lecadammen» 15. og 16. april 2011 ble sett av mange. Dette var kun det andre bekreftede funnet av Stork i Stjørdal. Foto: Thomas Kvalnes.

er en alternativ parkering ved Hell stasjon, hvor man kan gå under jernbanesporet og rett ut til elva.

Etter at ny E6 ble lagt tvers over strandenga på Sandfærhus på 1990-tallet, er ikke området like tilgjengelig slik det var tidligere. Østre del av strandenga (P) ligger mellom E6 og jernbanen, hvor tindvedkratt etter hvert har blitt svært dominerende. Buskskvett og sivspurv er blant hekkefuglene her, og evja (lokalt kalt «Kjela») som går tvers gjennom strandenga, er egnet som rasteplass for bekkasiner. Det drives sporadisk med ringmerking i området, da det kan være bra med rastende spurvefugl, og hauksanger er funnet to ganger. Adkomst hit er under den nye jernbanebrua bak Hellsenteret, hvor man kan parkere. Et alternativt utsiktspunkt mot det gamle elveløpet er fra gangveien som går rundt flyplassområdet (Q), hvor man kan stå i grasbakken på oversida av gangveien. Det er mulig å parkere på en avkjøring like før nedkjøring til E6 nordover.

Nedre del av Stjørdalselva kan også være verdt en sjekk. Fra rundkjøringa ved Hellsenteret og forbi Sandfærhus Parkering går Sandfærhusveien til helikopter- og småflyterminalen. Ved (R) er det laget en gapahuk for fiskere, og herfra har man oversikt over elveløpet fra øya Kapteinsøra i nord til utløpet av Leksa i sør (Leksosen).

Fra Billedholmen er det et vidt utsyn over Stjørdalsfjorden. Her er det Norges 2. amerikastorlom som beskues i mars 2016. Foto: Per Inge Værnesbranden.

Ønsker du mer informasjon om fuglelivet, lokalitetene eller om andre lokaliteter i Stjørdal, kan du kontakte NOF Stjørdal på e-post: *stjordal@birdlife.no.*

Ærfuglflokk i Stjørdalselva ved Hell. Foto: Per Inge Værnesbranden.

Nettnyheter fra NOF avdeling Trøndelag

Fylkesforeningen legger jevnlig ut nyhetsmeldinger på egen nettside. Nærmere omtale de enkelte sakene kan ses på birdlife.no/trondelag.

Gangsti langs Nidelva

Reguleringsplan for gangsti langs Nidelva fra Nedre Leirfoss til Trongfossen i Klæbu og fra Nedre Leirfoss til Tillerbrua er nå ute på høring, og NOF-Trøndelag har den 17.1.2019 avgitt uttalelse til høringen. Utbygger hevder at planen ikke omfattes av forskrift om konsekvensutredning, noe NOF-Trøndelag er sterkt uenig i. Dette er en feilvurdering ettersom Forskrift om konsekvensvurderinger av 1.7.2017 sier at «Utvidelse eller vesentlig endret bruk av eksisterende farleder» skal konsekvensutredes, så sant de medfører vesentlige miljøvirkninger (se paragraf 8, Vedlegg II og punkt e). NOF-Trøndelag peker på at planlagt inngrep vil skje i et område som er et svært viktig leveområde for mange fugler og annet dyreliv. Foreningen krever derfor at før den nye stien bygges, må det gjennomføres en skikkelig konsekvensutredning i begge strekningene som omfattes av planen. Hensynet til det rike fugle- og dyrelivet i området må veie tungt og inngrep i viktige områder må unngås.

Ringmerking av rødnebbterne

En liten koloni med rødnebbterner hadde sommeren 2018 slått seg ned på Trondheim sentralstasjon, i området øst for perrongen. Etter avklaring med BaneNOR fikk vi tilbringe litt tid i kolonien for ringmerking. En liten koloni på anslagsvis 30-40 par hadde slått seg til ved skinnene i området øst for perrongen, og etter avklaring med BaneNOR fikk vi tilbringe litt tid i kolonien for ringmerking. Håpet var ikke særlig stort for at vi ville høre noe igjen fra disse fuglene, i alle fall ikke så kort tid etterpå - men for noen uker siden ramlet det jammen meg en epost fra Museum Stavanger inn i innboksen. Der stod det at en av ungene vi ringmerket var funnet ved Port Alfred sør i Sør-Afrika! Et raskt søk i gjenfunnsatlaset til Museum Stavanger fortalte oss at dette er den norskmerkede rødnebbterna med størst avstand mellom merke- og gjenfunnssted - 50 km lengre enn forrige rekord!

Visste du at NOF tilbyr avtalegiro?

Vi anbefaler alle medlemmer å benytte seg av avtalegiro for å betale medlemskontingenten til NOF. Det er både enkelt og miljøvennlig, og så unngår man irriterende purringer. Let opp «Norsk Ornitologisk Forening» i din nettbank, og inngå en avtale om avtalegiro med oss. Hvis du inngår en slik avtale vil denne tas i bruk ved fakturering av neste års medlemskontingent.

Fuglematverksted

Siste søndag i januar, en ordentlig vinterdag med kuldegrader, sol og knirkende snø under føttene, inviterte Ringve botaniske hage og NOF-Trondheim lokallag til fuglematverksted. De to siste vintrene har de to hatt et samarbeid om fuglemating i den botaniske hagen. Denne aktuelle søndagen var mottoet: Lag din egen fuglemat! Botanisk hage hadde kjøpt inn fett, frø og former, og NOF stilte med mannskap og informasjon. Søndag var dessuten Hagefugltelledag og den ble også behørig presentert. Rundt 50 personer var innom verkstedet og mange av dem ble med på tur til foringsplassen hvor noen valgte å henge opp den frøfettklumpen de hadde laget. I alt 14 ulike fuglearter ble registrert på foringa denne dagen.

NOF Røros lokallag

Førti fugleinteresserte samlet for å stifte NOF Røros lokallag. En god oppslutning tyder på det var på høy tid å starte et lokallag og dette ble det tiende i fylket. Stiftelesmøtet ble avhold mandag 25.03.2019, og det nye styret er som følger:

Leder Martin Røsand, nestleder Marit Hegseth Rønning, kasserer Torleif Thorsen, styremedlem Petter Høsøien og styremedlem Hans Iver Koiedal.

Årsmøte NOF avd. Trøndelag

NOF avd. Trøndelag har på årsmøtet den 5. april 2019 på Tautra vedtatt at havørna får æren av å pryde den nye fylkesavdelingens logo! Alle kunne delta med sin stemme gjennom media, og over tre tusen stemmer ble avgitt. Valget skjedde etter at det ble invitert til forslag gjennom media. I første runde fikk følgende seks arter mest stemmer (i rangert rekkefølge): Tjeld, havørn, horndykker, lavskrike, kornkråke og skjære. Disse artene ble så lagt ut for en endelig stemmegivning. Over tre tusen stemmer ble avgitt og havørna gikk altså av med seieren med mer enn 1/3 av stemmene! Styret i fylkesforeningen og årsmøtet synes at valget av havørna er et godt valg.

Barnas store fjæredag

Søndag 28. april var fylkesavdelingen tilstede med tre representanter på Barnas Store Fjæredag. Både små og store besøkende fikk mulighet til å bygge seg egne fuglekasser, teste ut hvordan fugl fanges i mistnett, og være med å ringmerke småfugl. Vi bidro også med masse fuglekunnskap og informasjon om NOFs arbeid. I forbindelse med «Den Store Strandryddedagen» går Trondheim Turistforening, NTNU, Hold Norge Rent og Barnas Turlag Klæbu sammen og arrangerer Barnas Store Fjæredag i Rotvollfjæra i Trondheim. Dette har blitt et årlig innslag, og NOF og flere andre aktører er også tilstede for å lære små og store om naturen og miljøet i og rundt fjæra. Det ble estimert å være over 4000 besøkende i Rotvollfjæra denne vårdagen. Fra 13-16 hadde vi oppe fangstnett i skogholtet like ved fjæra, og de besøkende fulgte spent etter da vi gikk opp for å sjekke om vi hadde fanget noe. «Oppdrag Fuglekasse» hadde bidratt med flotte kassebyggesett, og ivrige store og små fikk bygget seg hver sin fuglekasse som de kan henge opp hjemme i hagen. Vi håper alle som én får fugleunger i kassene sine allerede i år!

Tilbud om fugleturer

NOF avd. Trøndelag ønsker å tilby medlemmene fugleturer også utenfor Trøndelag, og planlegger derfor følgende turer i 2020. Varanger/Pasvik i mars/april 2020: Tur til spektakulær natur og rike fuglefjell med næropplevelser med lomvi, polarlomvi, lunde, alke, toppskarv, krykkje, fjæreplytt, stellerand, praktærfugl, polarmåse, polarsisik, lappmeis, lavskrike, konglebit og blant annet hare. Fotomulighetene er helt ekstraordinære. Reisetidspunkt: Søndag 29.3 til søndag 5.4 2020. Island i mai/juni 2020: Deltakerne kan vente seg rikt fugleliv og for fuglefotografer blir dette en spesielt flott tur med nærkontakt med arter som blant annet polarmåke, islandsmåke, svarthalespove, smålom, islom, islandsand, harlekinand, havsule og islandsrødvinge. Reisetidspunkt: Søndag 31.5 til søndag 7.6 2020. Nærmere informasjon om påmelding, priser, depositum etc. til *ostorkersen@yahoo.com*.

Fuglekassesnekring (til høyre) og NOF-stand på barnas store fjæredag 28. april 2019. Foto: Charlotte Hallerud.

Smånytt

Det er fugletårn/skjul også i Hovsfjæra og ved Holtvatna

Tillegg til artikkel om fugletårn i TN 2/18: Etter at det ble etablert et anlegg kalt Grande amfi i 2010, kom det planer om et lignende i Hovsfjæra. I 2012 ble så Hovsfjæra amfi åpnet i september. Det er plassert ved Balsneselvas utløp i Hovsfjæra fuglefredningsområde, ikke så langt fra Austrått og det nylig utfylte Brekstadfjæra. Se nyhetsoppslag fra NOF: *birdlife.no/fuglekunnskap/nyheter/?id=1047* Anlegget her er også universelt utformet og det er i tillegg anlagt en sti langs strandlinja fra Brekstad og forbi tårnet til Austrått og det nye Rusasetvatnet (kan sykles og gås). For Holtvatna er det ifølge lokalkjente enkel adkomst til gapahuk og som ligger like ved fylkesvei 656, ca ni kilometer fra E6 (Soknedal). Det er fast dekke på fylkesveien, mens alternativ vei retning Vagnildgrenda har grusvei. Gapahuken ligger kloss inntil veien og vannkanten, med både benker og bord. Herfra er det god utsikt mot de tre vatna og myrene.

Fugletårnet ved Hovsfjæra, Ørlandet. Foto: Andreas Winnem.

Katter dreper millioner av fugler i Norge

At katter følger sine instinkter og er dyktige lystmordere er vel kjent. Likeledes at de dreper hundrevis av millioner av fugler og har utryddet mange fuglearter i verden. Nå har NOF publisert en ny rapport der det fastslås at norske huskatter dreper 7 millioner fugler hvert år. I rapporten *birdlife.no/prosjekter/nyheter/?id=2288* fortelles historien om huskatten i Norge fra 800-tallet og at det i dag finnes rundt 800.000 katter i Norge. Ved hjelp av beregninger anslås det altså at disse kattene dreper minst 7 millioner fugler hvert år. Det er ikke bare bakkehekkende arter som er utsatt for predasjon, men også fugler på for eksempel fuglebrettet. Problemer med for tidlig død har fuglene i våre dager mer enn nok av, fordi det er ikke bare huskatter som dreper unødvendig. Millioner dør i Norge mot vindturbiner, mot ledninger, mot vinduer og blir påkjørt av kjøretøy. Belastningene øker hele tiden i takt med menneskeskapte inngrep i naturen. For NOF er det derfor viktig å redusere unaturlig dødelighet mest mulig. Rapporten beskriver derfor hvordan man kan ta forholdsregler for å hindre at katter tar fugler: 1) Hold katten innendørs, spesielt i morgentimene og på kvelden, 2) bruk halsbånd laget for å redusere predasjon og halsbånd med flere bjeller på, 3) tiltak ved foringsplasser ved å begrense huskattens tilgang til skjul og dermed lettere angrep og 4) kastrering.

Fotografier til TN

Fotografier for bruk i TN har vi alltid bruk for!

Fotografer som kan ønsker det kan sette seg på redaktørens liste (send epost til *trondersk.natur@gmail.com*) og disse vil da med ujevne mellomrom få tilsendt lister med ønskede motiv. De som har relevante og skarpe bilder kan da levere, men det er opp til redaktøren om bildene egner seg til formålet. Til forsiden og baksiden er det et generelt ønske at fotografer bidrar med bilder i høydeformat.

Katt, et hyggelig kjæledyr og en betydelig predator på fugler. Foto: Per Inge Værnesbranden.

På vei mot utryddelse?

En global studie viser at rundt 1200 arter nå er på vei mot en sikker utryddelse ettersom mer enn 90% av deres leveområder er borte. Queensland University og Wildlife Conservation Society har kartlagt truslene mot 5457 arter fugler, pattedyr og amfibier for å se hvilke deler av artenes leveområder som er sterkest påvirket av tap av arealtap. Resultatene er nylig publisert i tidsskriftet PLOS Biology. Fokus var spesielt på såkalte hotspots, det vil si særlig viktige områder for artene. Artene er spesielt truet fra jordbruk, urbanisering, nattlys, veier, jernbane, endringer i vassdrag og økning i befolkning. De så også på såkalte coolspots, som er områder som fungerer som refugium (tilfluktssted) for artene. En av konklusjonene er at de negative påvirkningene er så gjennomgripende i terrenget at artenes mulighet for overlevelse og reproduksjon er sterkt påvirket. Mest bekymringsfullt var det at 1237 arter påvirkes kraftig i mer enn 90% av deres leveområder. Verst var det for 395 arter, som påvirkes sterkt i hele deres leveområde. Truslene mot leveområdene er de grunnleggende årsakene til at disse artene er oppført som truet og fortsatt er i tilbakegang. Pattedyr er den gruppen som har størst andel med truete arter (52%). Oppløftende er det at en av tre av alle de kartlagte artene anses ikke ha noen form for trusler mot seg. Sykdommer som i dag påvirker spesielt amfibier ble for øvrig ikke kartlagt. De mest påvirkede landene var Malaysia, Singapore og Brunei. De mest påvirkede naturtypene er mangrove, tropisk og subtropisk skog i Brasil, Malaysia og Indonesia, og tropisk og subtropisk tørr skog i India, Myanmar og Thailand. Land med størst andel coolspots eller tilfluktsarealer er også i SØ-Asia, pluss i Amazon-området og i Liberia i Vest-Afrika. Forskerne peker på at coolspotområdene er de siste områdene for artene og svært viktige å ta vare på skal disse artene kunne overleve inn i fremtiden.

Verdens miljøstatus i FN-rapport

Nylig ble den sjette oversikten over jordens tilstand publisert av FN. Dette er en flaggskips-rapport som kan ha interesse for mange. Se miljøstatus rapport GEO-6: *unenvironment.org/resources/global-environment-outlook-6*. Den første utgaven GEO-1 kom i 1997. Rapporten drar veksler på hundrevis av verdens fremste vitenskapsfolk og institusjoner. Den bygger derfor på sterk vitenskapelig kunnskap og stoler ikke på nasjonal politikk. Nytt i denne utgaven er at de gir en analyse av nåværende tiltak og virkemidler i miljøpolitikken. Ifølge vår egen miljøminister haster det nå med å handle, og departementet bekrefter at natur fortsatt ødelegges i katastrofalt omfang (inkludert i Norge), samtidig som global oppvarming har store negative virkninger for både natur og mennesker. FN slår samtidig fast at det er få tegn blant verdens land til at politikk endres. I kapitelet om biodiversitet (kap 6), slås det fast at biologisk mangfold bidrar til å regulere klima gjennom lagring av karbon og kontroll med lokalt regn, det filtrerer luft og vann, og demper virkningene av

naturkatastrofer som kyststormer. Produkter fra naturen inkluderer tømmer fra skogene, fisk fra havene og ferskvann, avlinger og medisiner fra planter, inkludert kulturell identitet og helsefordeler fra menneskers tilgang på natur. Mangfoldet bidrar til menneskets helse, ved at mer enn 70% av verdens fattige befolkning lever direkte av det naturen produserer og visste du at over 80% av verdens biomangfold finnes i områder med stammefolk. Reduksjon i mangfoldet vil derfor påvirke de menneskene som har minst mulighet til å gjøre noe med det. Rapporten fastslår at det er ingen tegn til at tapet av mangfold bremser opp. Det er ferskvannsarter som har størst nedgang, mens amfibier, korallrev og konglepalmer er artsgrupper med størst andel truete arter. Tap av mangfold skjer i alle verdens land og biomer. I havene bidrar overutnytting av fiskebestander til fiskerikollaps, varmere hav ødelegger korallrev, habitatødeleggelser i kystsonen øker faren for lokalbefolkningen for risiko fra storm og springflo. Marin plastikk-forurensning er svært omfattende og truer de fleste sjøfugler. I ferskvann er det spesielt forurensning fra landbruk og kjemiske fabrikker som ødelegger vassdragene. Det fører til giftig algeoppblomstring og redusert tilgang på godt drikkevann. Økende temperaturer fører til økende andel gressområder som blir til ørkener, og ikke-bærekraftig irrigasjon fører til giftige landskap for landbruk og ville arter. Fjell- og polare områder er spesielt sårbare for økende temperaturer og utryddelser er forventet for de artene som allerede lever i øvre sjikt av hva de tåler av høyere temperaturer og blant de artene som er avhengig av havis. På tross av at tropiske områder har den største biodiversiteten, så pågår fortsatt omfattende avskoging og ødeleggelser av skogsområder, der palmeolje-produksjon og mineral-utvinning er de store driverne.

Store beslag av truete arter fortsetter tross totalforbud

Både horn fra neshorn, rå elfenben fra elefant og skjell fra skjelldyr (pangoliner) er forbudt å handle med over landegrensene. Mange beslag av produkter fra disse artene viser at krypskyting og smugling fortsetter likevel. Kontainertrafikken er så omfattende i verden at smuglere forsøker å omgå forbud og skjuler disse varene ved enten falske deklarasjoner (for tillatte varer) eller de fysisk skjules inne i andre beholdere eller hulrom. I april kom det for eksempel nyheter om store beslag av skall fra skjelldyr i Singapore. To beslag på totalt 26 tonn. Dette utgjør vel 40.000 skjelldyr. Kontainerne var på vei fra Nigeria til Vietnam da de ble kontrollert og beslaglagt. I disse tilfellene var forsendelsene deklarert som Cassia-frø. Verdien av skalldyr skjellene er over 100 millioner USD og forklarer hvorfor det er fristende å smugle. For naturvernere er tallene sjokkerende ettersom det ble innført forbud mot å handle med alle verdens åtte arter skjelldyr fra 2.1.2017 (fra før var fire forbudt).

Smånytt er skrevet av Øystein R. Størkersen

Vervekampanje

NOF Trøndelag trenger flere medlemmer!

Fylkesstyret inviterer deg til å hjelpe oss med å bli flere medlemmer. Det er mange som sympatiserer med oss og jo flere vi er, jo sterkere kan vi kjempe for naturen.

Det gis premie til alle som verver og de tre flinkeste får gavekort for bruk i vår egen bokhandel Natur og Fritid pålydende kr. 2000,- 1000,- og 500,-.

Hvordan delta

Send melding til *trondelag@birdlife.no* når du har vervet noen. Legg med:
1) navn på nytt medlem og 2) ditt eget navn og adresse.

Argumentasjon og informasjon om hvorfor man skal bli medlem er lagt ut på våre nyhetsnettsider: birdlife.no/trondelag/

Fugler i Sør-Trøndelag 2017

Meddelelse nr. 42 fra den lokale rapport- og sjeldenhetskomité for fugl (LRSK) i Sør-Trøndelag.

Andreas Winnem

Øyvind Aas

Magne Myklebust

Einar Sæter

En brunsanger ble ringmerket på Sula, Frøya 25. september. Som navnet antyder, er brunsangeren brunere og mørkere enn en gransanger, og den har litt annerledes hodetegninger. Den skilles fra den sjeldne viersangeren blant annet på at den lyse øyenbrynsstreken er tynn og skarpt avgrenset i forkant, samt at undergumpen er brunlig, og ikke gul. Foto: Arnt Stavne.

LRSK takker alle som har bidratt med observasjoner og bilder til denne årsrapporten. Forrige rapport dekket året 2016 og ble publisert i Trøndersk Natur 1–2018. LRSKs sammensetning under arbeidet med denne rapporten har vært Andreas Winnem (sekretær), Magne Myklebust, Einar Sæter og Øyvind Aas. Henvendelser til LRSK rettes til Andreas Winnem på e-post: *andreas.winnem@gmail.com* eller telefon: 97 04 23 13.

Hva skal rapporteres?

Rapporter gjerne alt du ser når du er ute. Artsobservasjoner filtrerer automatisk ut de observasjonene LRSK publiserer i rapporten. For funn av utvalgte arter, ønsker LRSK å motta bilder, en beskrivelse eller annen dokumentasjon før funnet publiseres. For øvrige arter kreves det normalt ingen dokumentasjon. Observatører vil likevel kunne bli bedt om å beskrive funn gjort på ekstreme datoer, på svært uvanlige lokaliteter e.l.

Endringer i rapporteringslistene

Ringgås av underarten *bernicla*, musvåk, sivhauk og svartryggerle tas ut av listen over taksoner som det kreves beskrivelse av, med virkning fra 2018. Mørkbukete ringgjess opptrer regelmessig langs norskekysten på senhøsten, og funnbildet hos oss følger dette etablerte mønsteret. Stadig flere fugler blir også dokumentert. Musvåk har vist en stigende trend og opptrer noen år betydelig mer tallrikt enn vi har vært vant til. Mange fugler blir også godt dokumentert. Sivhauk har også blitt en vanligere art hos oss de siste årene, i takt med artens ekspansjon lenger sør i landet. Sivhauk er som regel ikke vanskelig å artsbestemme når den ses godt. Svartryggerle har opptrådt regulært de siste årene, særlig på kysten. Bedre observatørdekning på kysten og økt

oppmerksomhet rundt underarten er trolig en viktig årsak til at flere fugler rapporteres. Andelen dokumenterte funn har også økt, noe som bidrar til at flere hunnfargede fugler blir godkjent.

LRSK anser at forekomsten til disse fire taksonene er tilstrekkelig dokumentert i fylket, og de fjernes derfor fra listen over beskrivelsesarter. Observatører vil fortsatt kunne bli forespurt om utfyllende opplysninger for funn som bryter med det etablerte funnmønsteret for taksonet.

Råd til observatørene

Mange funn av sjeldne arter blir nå fotodokumentert, noe som er veldig bra. Det er imidlertid fortsatt mange uvanlige nattsangere som ikke dokumenteres i det hele tatt, selv om de er hørt over tid og av mange observatører. Ta gjerne lydopptak av sjeldne arter som ikke blir fotografert, slik at funnet blir dokumentert. Man vil ofte kunne få tilstrekkelig gode opptak ved å bruke en vanlig telefon. De fleste kameraer har også en videofunksjon som kan brukes til å gjøre lydopptak.

Hvordan lage beskrivelser?

Funn av de sjeldneste artene blir ikke publisert og inkludert i funnstatistikken uten at funnet er dokumentert med enten foto, video, lydopptak eller en beskrivelse av kjennetegn og omstendigheter. Det er viktig å presisere at årsaken til at en beskrivelse etterspørres, ikke er at funnet i utgangspunktet betviles. Artene det er snakk om, er genuint sjeldne i fylket, og flere ligner mye på andre, nærstående arter og kan derfor være vanskelige å identifisere. Når en beskrivelse er laget, er også detaljene rundt funnet bevart for ettertiden. Kravet om beskrivelser eller dokumentasjon gjelder alle observatører, også de mest erfarne, og det inkluderer også LRSKs medlemmer.

Den som oppdaget en sjelden fugl, er den som i utgangspunktet har hovedansvaret for å lage en beskrivelse. Fugler du ikke oppdaget selv og som mange personer har sett, trenger du ikke å lage noen sak på, med mindre du får en henvendelse fra LRSK. Beskrivelser til LRSK og NSKF på sjeldne arter lages i Artsobservasjoner. Observasjonene dine som skal beskrives, finnes i restanselisten på venstre side i visningen «Mine sider». Du kan også søke frem observasjonen i fanen «Søk funn». Klikk på observasjonen, og trykk så på knappen «Skriv rapport» øverst på siden som viser funndata. Da vises et skjema som kan fylles ut. Husk å legge ved bilder. Bilder som alt ligger på funnet i Artsobservasjoner, bør i tillegg lastes opp som vedlegg til rapporten.

Når man lager en sak på et funn, er det viktig å få med alle kjennetegn som gjorde at fuglen kunne artsbestemmes. Fuglens generelle utseende, størrelse, proporsjoner, fargetegninger og andre draktkjennetegn er essensielt å få med. Sammenlign gjerne med andre arter.

Funn av nasjonale sjeldenheter og nye arter for fylket

Til sammen 261 arter i kategori A til C ble sett i Sør-Trøndelag i 2017 – fem arter mer enn i 2016. Rørdrum, langnebbekkasinsnipe, sandterne og mongolturteldue ble nye arter for fylket, den siste med to ulike funn. I tillegg ble fylkets første brunhodespurv sett, og denne er plassert i kategori D. 356 arter i kategori A til C er nå registrert i Sør-Trøndelag. Andre NSKF-arter som presenteres, er rødfotand, hvitvingesvartterne, tundrapiplerke, svartstrupetrost (2), rødstrupesanger, brunsanger, eikesanger og hvithodespurv. Av andre sjeldne taksoner i fylket presenteres funn av dvergsvane, amerikakrikkand x krikkand, brunnakke x stokkand, taffeland x toppand, ærfugl ua. *borealis*, kvinand x lappfiskand, egretthegre (4), svartglente, steppehauk (4), myrhauk x steppehauk, polarsvømmesnipe, svartehavsmåke (2), svartterne, turteldue (3), bieter, hærfugl (2), tartarpiplerke (2), sibirpiplerke, svartrødstjert, svartstrupe (2), gresshoppesanger (2), elvesanger, lappsanger, pirol (2), tornskate (3) og rosenstær.

Tabell 1 *Forkortelser for kommuner.*

Kommune (Forkortelse)	
Agdenes (A.)	Osen (Os.)
Bjugn (B.)	Rennebu (Re.)
Frøya (F.)	Rissa (Ri.)
Hemne (He.)	Roan (Ro.)
Hitra (Hi.)	Røros (Rø.)
Holtålen (Ho.)	Selbu (Se.)
Klæbu (K.)	Skaun (Sk.)
Malvik (Ma.)	Snillfjord (Sn.)
Meldal (Md.)	Trondheim (Tr.)
Melhus (Mh.)	Tydal (Ty.)
Midtre Gauldal (MG.)	Ørland (Ø.)
Oppdal (Op.)	Åfjord (Å.)
Orkdal (Or.)	

Forkortelser og tegnforklaring

Kommunenavn og uttrykk er forkortet i rapporten i henhold til tabellene 1, 2 og 3.

* = En asterisk bak en dato betyr at funnet er belagt med dokumentasjon som foto, lydopptak, video eller lignende. En asterisk foran initialer betyr at observatøren oppdaget fuglen.

< > = Første tall i vinkelparenteser etter et artsnavn angir antall individer av arten funnet i fylket til og med 1970. Andre tall angir antall individer i perioden 1971-2017, inkludert omtalte funn.

Tabell 2 *Alders- og kjønnsbegrep.*

	Beskrivelse
Ad.	Voksen (*adultus*)
Juv.	Flyvedyktig ungfugl (*juvenilus*)[1]
Pull.	Årsunge (*Pullus,* flertall *pulli*)[2]
1K	Individ i første kalenderår
2K	Individ i andre kalenderår
2K+	Individ i andre kalenderår eller eldre
F	Hunn (female)
FF	Hunnfarget
M	Hann (male)

[1]*I første komplette fjærdrakt.*
[2]*Som ennå ikke kan fly.*

Tabell 3 *Andre forkortelser.*

	Beskrivelse
ind.	individ(er)
min.	minimum
maks.	maksimum
ua.	underart
sy.	syngende
rug.	rugende
rm.	fuglen ble ringmerket
N, Ø, S, V	nord, øst, sør, vest
pt	på trekk (etterfulgt av himmelretning)
div. lok.	diverse lokaliteter

Artsgjennomgang

Knoppsvane *Cygnus olor*
For første år siden 2009 ble det ikke gjort hekkefunn i av knoppsvane i fylket. Årets forekomst er beregnet til 18 individer.
Alle funn: 4 ind. div. lok., He. 2.1–31.12 (JOB mfl.). 1 3K+ Uthaug havn, Ø. 2.3–8.4 (SME, HDA mfl.). 1 ad. og 2 2K Monstadbukta, Å. 6.3–2.6 (SGA, MGA mfl.). 1 2K Grandefjæra, Ø. 21.3 (SGJ, HLL, PJS mfl.). 3 2K Eidsvatnet, B. 28.3–9.4 (BJT, GME mfl.). 1 ad. Børsa, Sk. 14.4 (SGJ). 4 ind. Storvatnet, A. 29.4–8.5 (WWA mfl.). 1 ad. Gaulosen, Mh. 1.–6.12 (OFR, DOB mfl.).

Dvergsvane *Cygnus columbianus*
Årets dvergsvane er den første i fylket siden 2012. Med nok et funn befester Ørland statusen som den beste kommunen for å se arten hos oss. Den opptrer her enkelte år i de store flokkene med sangsvaner som ses i vinterhalvåret. Siste funn i fylket utenfor Ørland og Bjugn var helt tilbake i 1976.
Alle funn: 1 2K Opphaug og Rusasetvatnet, Ø. 10.–18.11* (*SME, HDA, PEL, AER mfl.).

Sangsvane *Cygnus cygnus*
Ti hekkefunn ble gjort. Av disse fikk seks par med sikkerhet fram unger.
Hekkefunn: 1 par med 2 pull. Motjønna, Mh. 26.3–1.11 (ØHE mfl.). 1 par med 4 pull. Slettestjønna, Re. 1.4–20.8 (MMA, EBA mfl.). 1 par rug. Hoston, Or. 12.4–13.6 (ONO, HLØ, JOB). 1 par rug.Tjønnlitjønna, Or. 20.4–6.6 (MMA). 1 par med 3 pull. Valtjørna, A. 30.4–4.6 (TMO). 1 par med 5 pull. Nordgardstjønna, Md. 4.5–28.6 (MMA mfl.). 1 par med 5 pull. Langensjøen, Rø. 15.5–12.8 (MRØ, BGS, AWI). 1 par med 4 pull. Stråsjøen, Se. 28.5–19.7 (UKI mfl.). 1 par hekket Langvatnet ved Hølsjøen, Md. sommeren 2017 (MRE). 1 par hekket Litlbumyran, Md. sommeren 2017 (MRE). **Stort antall:** 860 ind. Rusasetvatnet, Ø. 16.3 (HDA).

Sædgås *Anser fabalis*
Årets forekomst er anslått til 37 individer. Av disse ble 16 bestemt til underarten *rossicus* og 4 til underarten *fabalis*.
Alle funn: 14 ind. div. lok., Ø. 1.1–30.4 (HDA, SME mfl.). 13 ind. (ua. *rossicus*) Gaulosen, Mh. 2.1–19.3 (OFR, DOB mfl.). 2 ind. (ua. *rossicus*) Haugen, Op. 15.–20.2 (PWB, MMA). 4 ind. (ua. *fabalis*) Storøya, Se. 19.2–7.5 (JSA, UKI, MMY mfl.). 1 ind. Volløya, Mh. 12.5 (GBA). 1 ind. (ua. *rossicus*) Gaulosen, Mh. 13.9–14.12 (TON mfl.). 1 ind. Storøya, Se. 11.–29.10 (JSA). 1 ind. Stuggudalen, Ty. 12.10 (BSÆ).

Kortnebbgås *Anser brachyrhynchus*
Tre ind. ble sett vinterstid.
Vinterfunn: 1 ind. Gaulosen, Mh. 1.–3.1 (SGJ, BEB, RES mfl.). 1 ind. div. lok., Ø. 2.1–27.2 (SME, HDA mfl.). 1 ind. div. lok., Ø. og B., 4.–28.12 (SME, GDY, HDA, ISU mfl.).

Tundragås *Anser albifrons*
Anslagsvis 50 ind. er rapportert gjennom året, noe som er en god forekomst. Av disse var 37 ind. vinterfunn i januar og februar, 11 ind. ble sett på vårtrekk i perioden 30.3–6.6, mens 2 ind. ble sett på høsten. Tre ind. på kysten i april var av den vestlige underarten *flavirostris*.
Alle funn: 18 ind. (ua. *albifrons*) div. lok., Ø. 1.1–25.4 (HDA, BJT mfl.). 3 ad. (ua. *albifrons*) div. lok., Tr. og Mh. 2.1–7.3 (OFR, DOB mfl.). 7 ind. Nordskaget, F. Tø 4.1 (EKR). 3 ind. (ua. *albifrons*) Ervika og Sistranda, F. 8.–13.1 (OSF, JEE, BST mfl.). 4 ind. Lauvøya, Å. 27.–29.1 (SGA, TEH mfl.). 2 ad. (ua. *albifrons*) Tanemsbrua, K. 28.1–26.2 (EKR, TKR mfl.). 1 ad. (ua. *albifrons*) div. lok., F. 30.3–13.4 (JEE, OSF, KTH, PEI mfl.). 3

Adult dvergsvane, Opphaug, Ørland 13. november. Nebbtegningen er den beste måten å oppdage en dvergsvane på i en svaneflokk, da den mindre størrelsen ikke alltid er iøynefallende. Dvergsvane har mindre gult i nebbet, og fremkanten av den gule flekken er tverr og ikke spiss, som hos svangsvane. Foto: Arnt Stavne.

ind. (ua. *flavirostris*) Hemnskjel, Sn. og Sistranda, F. 3.–16.4 (ARB, JEE, BST, FRL mfl.). 1 2K Neadeltaet, Se. 5.4–7.5 (JSA mfl.). 1 ind. (ua. *albifrons*) Sula, F. 19.4 (EKR, FSC). 1 ad. Sauøya, F. 3.5 (GBA). 1 ad. (ua. *albifrons*) Gaulosen, Mh. 25.5–2.6 (JEL, THE, SGJ mfl.). 1 ind. ptV Midtsandan, Ma. 29.5 (PSH). 1 2K (ua. *albifrons*) Gaulosen, Mh. 1.–5.6 (AWI, ØHE mfl.). 1 ind. Hemnefjorden, He. 6.6 (JOB, FHL). 1 2K (ua. *albifrons*) Innstrandfjæra, Ø. 2.9 (ØAA mfl.). 1 2K+ (ua. *albifrons*) Gaulosen, Mh. 1.10–1.11 (RES, DOB, SGJ mfl.).

Grågås *Anser anser*
Til sammen 116 ind. er rapportert i de tre vintermånedene. Av disse ble 94 ind. sett i januar og februar i Ørland (70), Frøya (14), Melhus/Trondheim (4), Rissa (3) og Skaun (3), mens 22 ind. er registrert i desember i Ørland (21) og Melhus (1).

Stripegås *Anser indicus* E
Kun to funn av to ind. ble gjort i 2017. Alle funn av arten i Norge stammer fra rømte eller utsatte fugler.
Alle funn: 1 ind. Grønningsbukta, Ri. 13.5 (TGE, ABR). 1 ind. Storøya, Se. 5.6 (JSA).

Grågås x kanadagås
Anser anser x *Branta canadensis*
Alle funn: 1 ind. Hoston, Or. 11.–13.6* (JOB).

Snøgås *Chen caerulescens* D
Årets fugl ble sett på trekk sammen med hvitkinngjess.
Alle funn: 1 ind. pt Kvisten, F. 25.4* (JEE).

Hvitkinngås *Branta leucopsis*
Kun 378 ind. er rapportert i 2017. Det er et lavt antall, noe som primært skyldes at flokkene som trekker langs kysten vår og høst i liten grad ble registrert dette året. 310 ind. ble sett på våren i perioden 16.3–4.6, 67 ind. er rapportert under høsttrekket, mens én fugl ble sett i romjulen.
Vinterfunn: 1 ind. Grandefjæra, Ø. 28.12 (AST, EBA, KST, SGJ).

Ringgås *Branta bernicla*
Årets funnmasse omfatter 257 ind., fordelt på 151 på vårtrekk i perioden 27.5–7.6 og 106 på høsten i perioden 20.8–4.11. Dette er en høyere årstotalt enn de fleste år, noe som skyldes at tre flokker ble registrert under trekket på kysten. En flokk på 150 ind. i mai og et enkeltindivid på høsten er angitt å være av den vestlige, lysbukete underarten *hrota*, mens fire indvider på høsten var av den sibirske, mørkbukete underarten *bernicla*.
Alle funn: 150 ind. ptNØ (ua. *hrota*) Titran, F. 27.5 (*BJT, MMY). 1 ind. Gaulosen, Mh. 7.6 (ØAA, HLL). 1 ind. (ua. *bernicla*) Halten, F. 20.–28.8 (BST). 50 ind. ptSV Kya, Os. 2.9 (GBA, ABR, KKJ, SBA). 1 ind. (ua. *hrota*) Grønningsbukta, Ri. 14.9–5.10 (NGR, EBJ mfl.). 2 ind. (ua. *bernicla*) Grandefjæra og Innstrandfjæra, Ø. 18.9–17.10 (BJT, HDA, AST mfl.). 30 ind. Sula, F. 26.9 (ABR, JAP, ORY). 3 ind. ptV Titran, F. 1.10 (JEE). 1 ind. (ua. *bernicla*) Titran, F. 1.10–4.11 (TGI, ØAA mfl.). 5 ind. ptS Hoøya, Ø. 5.10 (HDA). 3 ind. Fevåg, Ri. 5.10 (GNY). 3 ind. pt Bystingen, Sn. 6.10 (RES). 2 ind. Eidsvatnet, B. 11.10 (ISU). 5 ind. Hammarvika, F. 19.10 (JEE).

Gravand *Tadorna tadorna*
Tre innlandsfunn av til sammen sju individer le gjort i 2017.
Innlandsfunn: 3 ind. div. lok., Se. 27.3–5.4 (JSA). 1 par Aursundens utløp, Rø. 8.4 (KAS). 2 ind. Neadeltaet 27.4–1.5 (JSA mfl.). **Nevneverdig lokalitet:** 1 ind. Sula, F. 23.9 (EKR mfl.). 1 ind. Sula, F. 13.10 (AST, EKR, MVA). **Seint høstfunn:** 3 ind. Grandefjæra, Ø. 26.11 (BJT, TBN, EBA, MMY mfl.).

Voksen hann rødfotand, Titran, Frøya 18. mars. Rødfotand er nært beslektet med stokkand, selv om utseendet til hanner hos de to artene er ganske så annerledes. De to artene hybridiserer regelmessig, og god dokumentasjon av vingebåndet er viktig for å skille rene fugler fra hybrider. Foto: Erik Bangjord.

Mandarinand *Aix galericulata* C
Fire funn av sju ind. er rapportert i perioden 4.4–23.9 i 2017. Alle fuglene var hanner.
Alle funn: 3 M Storøra, Gaulosen, Mh. 4.4 (SGJ, AST, BEB mfl.). 1 M Sundet, Rø. 9.4–2.5 (MRØ, PTH). 2 M Granmo Camping, Op. 11.–23.4 (*PWB, AGN, HMH). 1 ad. M Likroken, Rovatnet, He. 5.5–23.9 (*JOB mfl.).

Snadderand *Anas strepera*
Anslagsvis 19 snadderender ble sett i 2017, noe som er en god årstotal. På Litlvatnet i Agdenes ble minst to par sett gjennom sommerhalvåret, og paring ble observert. Det virker sannsynlig at arten gjorde hekkeforsøk her.
Alle funn: 1 F Laugen, Sk. 2.–21.4 (JHE, RES mfl.). 1 M Døsvika, Ø. 6.–8.4 (HDA, SME). 1 par Flønes, Se. 13.4 (GBA). 1 M Hovsfjæra, Ø. 30.4–9.5 (HDA). 1 par Hovsfjæra, Ø. 3.5 (HDA). 2 par Litlvatnet, A. 6.5–10.9 (WWA, KST mfl.). 1 par Gaulosen, Mh. 27.5 (ØAA, SGJ, THE, EDE). 2 ind. Gaulosen, Mh. 16.6–5.7 (KAS mfl.). 2 M Grandefjæra, Ø. 22.–25.6 (SGJ, ARS, HLL, KST mfl.). 1 M Gjølmesfjæra, Or. 6.–10.7 (MMA, RES mfl.). 1 M Innstrandfjæra, Ø. 4.–14.11 (HDA, SME mfl.).

Rødfotand *Anas rubripes* NSKF <0,2>
Andre funn i fylket. Vår første rødfotand ble sett i Gaulosen 19.4–1.5.2013.
Alle funn: 1 M Titran, F. 16.–25.3 og Staulvågen, F. 10.–11.4* (JEE, AST, KST, SGJ, BST mfl.).

Stjertand *Anas acuta*
Anslagsvis 97 stjertender ble sett i 2017, når pulli fra et hekkefunn ikke telles med, noe som er en relativt god forekomst. En hekking ble konstatert ved Slettestjønna, Rennebu. To 1K-er som ble sett i Unndalen, Oppdal 1.9 kan også godt stamme fra et hekkefunn i området. Utover disse ble sju fugler sett i januar og februar, 47 ind. på vårtrekk frem til 27.5, og 39 ind. på høsttrekk i perioden 6.7–7.12.
Funn fra hekkeområdene: 1 par med 5 pull. Slettestjønna, Re. 7.5–29.7 (AST, MMA mfl.). 2 1K Unndalen, Op. 1.9 (PWB). **Vinterfunn:** 1 F Nidelva fra Nedre Leirfoss til Tanemsbrua 5.1–25.4 (HLL mfl.). 1 F Fevåg og Vestvikan, Ri. 8.1–6.3 (ORY mfl.). 1 FF Strømmen, Ri. 1.2 (GNY). 1 F Litlvatnet, A. 21.2 (MMA). 1 FF Brekstadfjæra og Grandefjæra, Ø. 21.2–3.3 (BJT mfl.). 1 F Børsa, Sk. 22.2 (ØHE, MHE). 1 F Gjølmesfjæra, Or. 27.2–18.4 (*MMA mfl.). 1 M Strømmen, Ri. 11.10–7.12 (ORY, GNY).

Knekkand *Anas querquedula*
Åtte funn av 13 ind. ble gjort i perioden 3.5–10.6, noe som må betegnes som et normalt år.
Alle funn: 1 par Grønningsbukta, Ri. 3.5 (ORY, GBA, ABR, EBJ). 1 ad. M Likroken, He. 15.5 (JOB). 1 M Gaulosen, Mh. 18.5 (ESÆ, ESP mfl.). 2 M og 1 F Tarvaldsodden, Rø. 20.–21.5 (EBA, EKR, TKR mfl.). 1 par Eidsvatnet, B. 26.–27.5 (ASU, ISU, MNI). 1 par Litlvatnet, A. 27.5 (GBA, TMO). 1 M Slettestjønna, Re. 31.5 (AST, TOM, RES). 1 M Rusasetvatnet, Ø. 10.6 (HDA).

Skjeand *Anas clypeata*
Årets forekomst anslås å omfatte 40 ind., noe som er en god forekomst. Ingen hekkefunn ble konstatert, men arten kan godt ha gjort hekkeforsøk ved Litlvatnet og Gaulosen. Arten ble registrert i perioden 3.5–20.10.
Alle funn: 1 par Grønningsbukta, Ri. 3.–29.5 (EBJ, ABR, GBA, NGR). 1 par Neadeltaet, Se. 4.5 (JSA). 9 ind. Gaulosen, Mh. 15.5–1.7 (AST, SGJ, EBA, RES mfl.). 4 ind. Litlvatnet, A. 17.5–17.10 (WWA mfl.). 1 par Botn, Ri. 18.–21.5 (EBJ, ABR, JEI, GNY mfl.). 1 par Hovsfjæra, Ø. 23.5 (ASU mfl.). 1 M Eidsvatnet, B. 25.5 (GME, SME, HDA). 1 M Hovindammen, Mh. 28.5 (GBA). 3 M Gjølmesfjæra, Or. 29.6 (MMA). 2 F Gjølmesfjæra, Or. 29.6 (MMA). 1 M Grandefjæra, Ø. 9.7 (EKR, EBA, FSC, RES). 1 1K Gaulosen, Mh. 22.–29.7 (THE, BJT, RES mfl.). 1 1K Ringvedammen, Tr. 24.8 (ØHE, TBN mfl.). 2 FF Innstrandfjæra, Hovsfjæra og Rusasetvatnet 4.9–22.10 (SME mfl.). 1 FF Botn, Ri. 10.9–20.11 (ORY mfl.). 1 FF Eidsvatnet, B. 22.9–18.10 (ISU mfl.). 3 1K FF Gaulosen og Buvika, Tr., Mh. og Sk. 3.10–16.11 (SGJ, ESÆ, TBO, DOB). 2 FF utløp Vikelva, Ranheimsfjæra, Tr. 7.–16.10 (SGJ, EBA mfl.).

Brunnakke x stokkand
Anas peneloe x *platyrhynchos* <0,3>
Tredje kjente funn av denne hybridkombinasjonen. Årets fugl ble funnet i januar og sett gjennom store deler av første halvår, og dukket så opp igjen i desember. Det kan godt tenkes at den har vært i området også gjennom sommeren og høsten, da hanner hos ender er i eklipsedrakt på denne tiden av året og dermed er vanskeligere å oppdage. Våre to første funn var også av hanner og ble gjort i Innstrandsfjæra, Ø. 22.–30.4.2001 og Gjetstraumen, Rø. 30.4.2006.

Alle funn: 1 M Buvika og Gaulosen, Sk., Mh. og Trondheim 7.1–8.6* (*GBA, ØAA mfl.). 1 M Buvika, Sk. 2.–22.12* (ØAA mfl.).

Amerikakrikkand x krikkand
Anas carolinensis x *crecca* <0,4>
Fjerde funn av denne hybridkombinasjonen. Forrige funn ble gjort i 2010, da en hann ble sett på Laugen, Skaun i mai.
Alle funn: 1 M Gaulosen, Mh. 20.–28.5* (*TON, THE mfl.).

Taffeland *Aythya ferina*
To funn ble gjort i 2017, begge under vårtrekket i mai.
Alle funn: 1 F Krokhølen, Glåmos, Rø. 13.–17.5* (*ESÆ, AWI, ESP, THE mfl.). 1 M Leikvamvatnet, Hi. 18.5 (JEE).

Toppand *Aythya fuligula*
Stort antall vinter: 43 ind. Tanemsbrua, K. 21.1 (SGJ). **Nevneverdige lokaliteter:** 2 ind. Skibuvatnet, Titran, F. 17.4 (JEE). 2 FF ptS Sula, F. 13.10 (AST, EKR, MVA).

Bergand *Aythya marila*
Anslagsvis 139 bergender ble registrert i 2017. Ingen konkrete hekkeindikasjoner er rapportert, men arten ble sett sommerstid ved tre potensielle hekkeplasser i Oppdal (2) og Melhus (1).
Stort antall: 48 FF Gaulosen, Mh. 7.1 (GBA).

Taffeland x toppand
Aythya ferina x *fuligula* <0,3>
Årets funn antas å være samme fugl som i 2016.
Alle funn: 1 M Flønesbukta, Se. 3.–7.5* (EBA, ESÆ, MMY, TGI mfl.).

Ærfugl *Somateria mollissima*
Innlandsfunn: 1 ad. M Jonsvatnet, Tr. 22.4 (GBA).

Ærfugl, ua. *borealis*
Somateria m. borealis <0,2>
Årets fugl antas å være den samme som først ble sett 25. desember 2014.
Alle funn: 1 ad. M Ila, Tr. og Hommelvik, Ma. 16.1–8.4* (PSH mfl.). 1 ad. M Nidelva, Tr. 9.12 (VIV).

Praktærfugl *Somateria spectabilis*
Til sammen fem praktærfugler ble sett i løpet av året. Et julifunn er uvanlig. Hunnen som ble sett i Malvik på våren, antas å være samme individ som har vært sett i Trondheimsfjorden i en årrekke i forbindelse med sildegytingen.
Alle funn: 1 ad. F Muruvika, Ma. 29.3–3.4 (ESÆ, DOB mfl.). 1 3K M

En hybrid kvinand x lappfiskand, fotografert ved Øvre Leirfoss, Trondheim 11. oktober. Både hodetegning, hodeform og nebbform er intermediær mellom de to artene. En slik hybrid har blitt sett i Nidelven jevnlig siden 2013, og alle observasjonene antas å dreie seg om samme individ. Foto: Arnt Stavne.

Valsneset, B. 30.5 (SME). 1 M Kjeungan, Ø. 10.7 (BJT). 1 2K+ M Vessøra, He. 20.10 (JOB). 1 2K M Uthaug og Innstrandfjæra, Ø. 25.11–1.12 (SME, HDA, GST mfl.).

Havelle *Clangula hyemalis*
Stort antall: 940 ind. Terningan, Sn. 12.3 (DOB).

Kvinand x lappfiskand
Bucephala clangula x *Mergus albellus* <0,1>
Årets fugl antas å være den samme som har blitt sett regelmessig i Nidelva siden 2013.
Alle funn: 1 F Øvre Leirfoss, Tr. 4.–5.1 (PWB, EKR mfl.). 1 ind. Øvre Leirfoss, Tr. 2.–21.10 (EBA, AST mfl.).

Lappfiskand *Mergellus albellus*
Anslagsvis 19 lappfiskender er rapportert i løpet av året, noe som er et høyere antall enn normalt. To ind. overvintret, ti ind. ble sett på vårtrekk i perioden 3.4.–11.6, mens sju ind. ble sett på høsten fra 27.8 og ut året.
Alle funn: 2 FF Stavnesvingen til Nordset, Nidelva, Tr. og K. 5.1–2.4 (EBA, JHE mfl.). 3 FF Laugen, Sk. 3.4–21.5 (AST, SGJ, HLL, KST mfl.). 1 par Krokhølen, Rø. 28.4–1.5 (MRØ mfl.). 1 par Neadeltaet, Se. 29.4 (RES, JSA). 1 M Haugatjønna, Brekken, Rø. 27.5 (TBO, DOB, SME, HDA). 1 M Langensjøen, Rø. 31.5–1.6 (GBA, MRØ). 1 F Rusasetvatnet, Ø. 10.–11.6 (HDA, ASU, SME). 1 FF Litlvatnet, A. 27.8–6.10 (KST, RES mfl.). 1 FF Krokhølen, Rø. 3.9 (ESÆ). 2 FF Rusasetvatnet, Ø. 22.9–9.11 (HDA mfl.). 2 FF Eidsvatnet, Liavatnet og Botngårdsfjæra, B. 25.9–13.11 (ISU, SME, GST mfl.). 1 FF Litlvatnet, Jonsvatnet, Tr. 7.10 (GBA).

Siland *Mergus serrator*
Stort antall: 1700 ind. Juldagan, Ø. 7.9 (SGJ, KST, OFR)

Vaktel *Coturnix coturnix*
Kun fem vaktler er rapporter i 2017, noe som er et magert år for arten. Alle var spillende fugler i perioden 8.7–17.8.
Alle funn: 2 sy. Lensvik, A. 8.7–5.8 (*KIS, EBA, RES mfl.). 1 sy. Hønstadgjardet, Ma. 9.7 (PSH). 1 sy. Udduvoll, Tr. 10.–17.8 (MHE mfl.). 1 sy. Leinøra, Tr. 17.8 (GBA).

Fasan *Phasianus colchicus* E
Anslagsvis fem fasaner er rapportert øst på Hitra (3) og øst på Frøya (2). Alle fasaner i fylket stammer fra rømte eller utsatte fugler.

Smålom *Gavia stellata*
Store antall: 64 ind. Selbusjøen, Se. 1.5 (JSA). 106 ind. Gaulosen, Tr. 11.7 (ØAA).

Storlom *Gavia arctica*
Anslagsvis tolv storlom er rapportert i de tre vintermånedene, noe som er en litt mer laber vinterforekomst enn de vi har hatt de siste årene. Sju individer ble sett i desember, mens fem ble registrert i januar og februar. Årets vinterfunn fordeler seg kommunevis på Bjugn (2), Hitra (2), Trondheim/Malvik (2), Ørland (2), Ørland/Bjugn (2), Hemne (1) og Åfjord (1).

Islom *Gavia immer*
Minimum seks islommer ble sett i Trondheimsfjorden. I de tre sommermånedene ble fem individer rapportert.
Funn fra Trondheimsfjorden: 1 2K Leangenbukta til Være, Tr. 6.1–30.4 (PWB, ØHE, EBA mfl.). 2 ind. Stjørnfjorden utenfor Fevåg, Ri. 4.2–2.3 (ORY, EBJ, ABR mfl.). 1 ad. Leangenbukta til Værebukta, Tr. 18.5–6.6 (TON, EBA mfl.). 1 ad. Leangenbukta til Være, Tr. 7.10–22.12 (BJT mfl.). 1 ind. Midtsandan, Ma. 16.12 (PSH).
Sommerfunn: 1 2K Titran, F. 9.6–16.7 (JEE, EBA, AST mfl.). 2 2K Måøyan, Ro. 14.6 (ETO). 1 ind. Garten, Ø. 23.6 (SME, AER). 1 ind. Lauvøya, Å. 23.8 (AST, HLL, PJS, SGJ, KBJ).

Gulnebblom *Gavia adamsii*
Anslagsvis 26 gulnebblommer er rapportert i 2017, fordelt på 16 ind. i første halvår frem til 18. april, to sommerfunn i juli og august, og åtte individer på høsten fra 28. september og ut året.
Sommerfunn: 1 2K Titran, F. 3.7* (JEE). 1 ind. Grandefjæra, Ø. 26.8 (KST, ASU, ISU mfl.). **Funn fra Trondheimsfjorden:** 1 ind. Leangenbukta, Tr. 11.12 (GBA).

Dvergdykker *Tachybaptus ruficollis*
Anslagsvis 32 dvergdykkere er rapportert dette året, noe som er en god årstotal. Antatte gjengangere på faste overvintringsplasser er ikke telt dobbelt. Til sammen 18 ind. ble sett på våren frem til 29.4, mens 16 ind. er rapportert på høsten fra 7.9. Den kommunevise fordelingen av individer er Frøya (5), Hitra (4), Hemne (4), Bjugn (3), Rissa (3), Trondheim (3), Agdenes (2), Skaun (2), Ørland (2), Melhus (1), Orkdal (1), Selbu (1) og Åfjord (1).

Toppdykker *Podiceps cristatus*
Årets forekomst av toppdykker anslås til å dreie seg om sju individer. I første halvår er fire ind. rapportert frem til 28.4, men arten er registrert fra 3.11 på høsten.
Alle funn: 2 ind. Garten, Ø. 12.1–11.2 (SGJ, EBA, AST, HDA mfl.). 1 ind. Viggja, Sk. 20.3 (Kjetil Kroksæter). 1 ind. Neadeltaet, Se. 27.–28.4 (JSA mfl.). 1 ind. Buvika, Sk. til Orkanger, Or. 3.11–25.12 (ØHE, RES, MMA mfl.). 1 ind. Kvitsandfjæra, Ø. 4.11 (AER, HDA, SME). 1 ind. Innstrandfjæra, Ø. 18.11–11.12 (HDA, RES, SME).

Gråstrupedykker *Podiceps grisegena*
Funn fra Trondheimsfjorden: 1 ind. Frøsetskjæret, Tr. 21.1 (EBA).
Sommerfunn: 1 ind. Hovsfjæra, Ø. 13.7 (JEE, KTH, OSF). 3 ind. Grandefjæra, Ø. 13.7–27.8 (SME, HDA mfl.).

Horndykker *Podiceps auritus*
Til sammen 23 par ble konstatert hekkende i Melhus (6), Røros (6), Rennebu (5), Malvik (3), Selbu (2) og Midtre Gauldal (1). Årsunger er rapportert i ferskvann også ved andre lokaliteter, men da så sent på høsten at ungene ikke trenger å være klekt lokalt.
Stort antall innland: 37 ind. Neadeltaet, Se. 3.5 (ESÆ, EBA).

Grålire *Puffinus griseus*
Kun én enkelt grålire ble sett i 2017. Gråliren trekker forbi kysten vår på høsten, og antall registrerte individer avhenger mye av værforhold og observatørdekning på kysten på høsten.
Alle funn: 1 ind. Utgrunnskjæra NV for Halten, F. 26.8 (GBA, SBR, BST).

Rørdrum, Hovindammen, Melhus 27. april. Denne rørdrummen er den første som er registrert i Sør-Trøndelag. Arten er sett én gang tidligere i Trøndelag, da en fugl ble sett på Tautra, Frosta i 2008. Foto: Halvor Sørhuus.

Havlire *Puffinus puffinus*
Én havlire ble sett på havet i Frøya i juli. Havliren besøker kysten vår regelmessig i lite antall sommer og høst på næringstrekk fra britiske kolonier, og den er sannsynligvis vanligere i våre farvann enn den beskjedne funnmassen tilsier. Arten lever pelagisk, noe som gjør den vanskelig å registrere.
Alle funn: 1 ind. N for Halten, F. 22.7* (ESU, AST, HDA mfl.).

Havsvale *Hydrobates pelagicus*
Årets tre havsvaler ble alle fanget og ringmerket på Titran i løpet av én august-natt. Gjenfunnsandelen er høy for havsvaler, men det var likevel uventet med gjenfunn på to av tre fugler i løpet av kort tid. Den første ble kontrollert på Jomfruland i Telemark 23. august, kun fire netter etter at den ble merket, mens den andre ble kontrollert på Sklinna i Nord-Trøndelag 19. september.
Alle funn: 3 ind. rm. Titran, F. 18.–19.8 (MMY, AWI, AST, BJT, EBA, RES, SGJ).

Havsule *Morus bassanus*
Funn fra Trondheimsfjorden: 1 ind. funnet død Slakken, Ri. 1.5* (ARE, AKU, ORE).

Rørdrum *Botaurus stellaris* <0,1>
Ny art for Sør-Trøndelag! Fuglen ble funnet ved Hovindammen i Melhus 26. april av Arnt Stavne. Med en betydelig økende funnfrekvens i Norge de siste årene var det ikke helt uventet at arten skulle dukke opp også hos oss. Lokaliteten for årets funn var litt mer besynderlig, da arten foretrekker store takrørskoger. En fugl fra Tautra 17.–18.5.2008 utgjør det eneste tidligere funnet i Trøndelag. De aller fleste rørdrummer i landet registreres i sørøst, hvor flere tutende hanner nå høres hver sommer.
Alle funn: 1 ind. Hovindammen, Mh. 26.–28.4* (*AST, KST, SGJ mfl.).

Egretthegre *Egretta alba* <0,23>
Anslagsvis fire egretthegrer ble registrert i 2017, og dermed fortsetter den gode trenden arten har vist de siste årene. Tre fugler ble sett på våren i perioden 8.4–22.6, mens én fugl dukket opp i november. Observasjonene fra Gaulosen 8.4 og Eidsvatnet 9.4 antas å dreie seg om samme fugl, men øvrige funn er summert.
Alle funn: 1 ind. Gaulosen, Mh. 8.4* (*ØRS, KST, SGJ, BEB). 1 ind. Eidsvatnet, B. 9.4* (GME, EPE, JSP, SME, HDA). 1 ind. Grandefjæra, Ø. 31.5–4.6* (SME, HDA mfl.). 1 ind. Litlvatnet, A. 22.6* (SGJ, ARS, HLL, KST mfl.). 1 ind. Likroken, He. 13.–18.11* (*TTØ, JOB, AST, KST mfl.).

Svartglente, Titran, Frøya 27. mai. Svartglente skiller seg fra glente blant annet ved å ha en grunnere kløft i stjerten, være mørkere og mangle rødlige fargetoner i drakten, og den mangler glentas hvite felter i hånden. Man må også være oppmerksom på forvekslingsrisikoen med sivhauk og musvåk. Foto: Arnt Stavne.

Svartglente *Milvus migrans* <0,5>
Femte funn i fylket, og ny art for Frøya kommune. En svartglente på trekk mot nord ble også fotografert i Averøy, Møre og Romsdal tidligere samme dag, og det er nærliggende å anta at det var den samme fuglen som ble sett på Titran på ettermiddagen.
Alle funn: 1 2K+ ptØ Kjervågsund, Titran, F. 27.5* (*RES, MMY, BJT, AST).

Sivhauk *Circus aeruginosus* <0,55>
Tre funn er godkjent i 2017.
Alle funn: 1 FF Røros flyplass og Havsjøen, Rø. 25.–27.5* (DOB, TBO). 1 F Ørland flystasjon, Ø. 11.6* (SME). 1 2K M Grandefjæra, Ø. 8.–31.7* (HDA mfl.).

Myrhauk *Circus cyaneus*
Ett hekkefunn ble konstatert i Oppdal. Det foreligger også mange andre observasjoner i hekketid på fjellet i kommunen, og det er vanskelig å estimere hvor mange individer eller territorier funnmassen omfatter. En rekke observasjoner ble også gjort i Røros kommune i mai og juni, men ingen av disse er fra aktuelle hekkeplasser. En hunn ble også sett på fjellet i Selbu i slutten av mai. Fra andre lokaliteter er arten rapportert på vårtrekk med ett individ hver i Bjugn, Frøya, Melhus, Snillfjord, Trondheim, Ørland og Åfjord, mens én fugl ble sett i Meldal i oktober.
Vinterfunn: 1 ad. M div. lok., Ø. 7.1–19.4 (HDA mfl.).

Steppehauk *Circus macrourus* <0,9>
Tre steppehauker ble sett i 2017. To av dem var 2K-fugler på vårtrekk, mens den siste var en årsunge på høsten. Fuglen i Holtålen ble fotografert på et åte, og den ble sett sammen med en annen fugl som ifølge observatøren var lik den som ble fotografert. Fugl nummer to ble imidlertid ikke dokumentert. Den første steppehauken i Sør-Trøndelag ble sett så sent som i 2011. Det er imidlertid grunn til å tro at vi kommer til å få oppleve denne elegante rovfuglen med en viss regelmessighet fremover, noe tre funn både i 2015 og 2017 bærer bud om. Arten har vist en klart stigende trend i forekomsten i Norge, og Norden for øvrig, de siste årene.
Alle funn: 1 2K M Nesvolden, Ho. 23.5* (ESI). 1 2K Hovsmyran, Opphaug, Ø. 8.6* (*JDA, HDA, MDA, PEL). 1 1K Rusasetvatnet og Vik, Ø. 30.8–2.9* (BRA, IHA, TDO, ØAA). **Funn fra tidligere år:** 1 3K+ M Orkelsjøen, Op. 11.7.2013* (ESØ).

Myrhauk x steppehauk
Circus cyaneus x *macrourus* <0,1>
Første funn i fylket av denne hybrid-kombinasjonen. Steppehauken har de siste årene utvidet hekkeområdene sine vestover. Det har ført til at utbredelsen nå overlapper med myrhauk, og flere blandingspar har blitt registrert. Hybrider ses nå regelmessig i Nord-Europa, og det virker sannsynlig at vi vil få flere funn av slike fugler også hos oss i årene som kommer. God dokumentasjon er avgjørende for å kunne skille hybrider fra rene fugler med sikkerhet. Årets fugl avsløres som en hybrid primært på grunn av vingeformelen og tegningen på dekkfjær på undersiden av vingen.
Alle funn: 1 2K M Unndalsvatnet, Op. 4.6* (EBA, MVA).

Musvåk *Buteo buteo*
Kun ett funn ble gjort dette året.
Alle funn: 1 ad. Myrmoen, Rø. 25.4* (JOB).

Fjellvåk *Buteo lagopus*
Tre ind. ble sett vinterstid i januar og februar.
Vinterfunn: Min. 2 2K div. lok. Ø og B. 5.1–23.2 (HDA, SME mfl.). 1 ind. Huseby, Tr. 8.2 (BSÆ).

Fiskeørn *Pandion haliaetus*
Hekking ble konstatert ved to kjente lokaliteter i Melhus, hvor tre unger ble sett i begge reirene. Fra Røros er ingen konkrete hekkeindikasjoner rapportert, men arten er registrert ni ganger i perioden fra 5. mai til 3. september. Observasjoner av fugler som ikke antas å være på hekkeplass ble gjort i Oppdal (3), Orkdal (2), Agdenes (1), Melhus (1), Skaun (1) og Åfjord (1), i hovedsak i trekktidene.

Tårnfalk *Falco tinnunculus*
Fire tårnfalker er rapportert vinterstid, alle på nyåret.
Vinterfunn: 2 ind. Linesøya, Å. 7.–29.1 (SGA, MGA, BJT, JHE). 1 ind. Vernes, A. 15.1 (TMO). 1 ind. Nes, B. 19.2 (JSP, EPE).

Dvergfalk *Falco columbarius*
Anslagsvis fire dvergfalker ble sett i de tre vintermånedene, hvorav tre på nyåret og én i desember.
Vinterfunn: 1 ind. Valøya, Tr. 3.–29.1 (TKR, EKR mfl.). 1 ind. Grandefjæra, Ø. 5.1–27.2 (HDA, BJT, AER). 1 M Gaulosen, Mh. 18.–28.2 (ESP, RES). 1 ind. Valøya, Tr. 16.–31.12 (VAK, EBA).

Jaktfalk *Falco rusticolus*
Et hekkefunn er rapportert i Rennebu. Arten ble også sett i 13 andre potensielle hekkeområder i fjellet. Utenfor hekkeområdene ble seks jaktfalker rapportert.
Lavlandsfunn: 1 ind. Frøyfjorden, F. 22.1 (PEI). 1 ind. Malmmyran, F. 16.4 (JEE). 1 ad. Utstrand, Ø. 21.2 (AER). 1

1K Titran, F. 19.10 (JEE). 1 ind. Høybakken, B. 11.10 (HDA, JDA). 1 1K Storøya, Se. 22.10 (JSA).

Vandrefalk *Falco peregrinus*
Anslagsvis ni individer ble sett vinterstid.
Vinterfunn: 2 ind. Grandefjæra, Ø. 2.1–28.2 (SME, HDA mfl.). 1 ind. Valsneset, B. 3.1 (SME). 1 ind. Ofsøyvågen, F. 2.2 (PEI). 2 ind. Asserøy, B. 8.–27.12 (SME). 1 1K Stutvassdalen, F. 12.12 (JEE). 1 ind. Brødreskift, Ri. 16.12 (ABR). 1 1K Grandefjæra, Ø. 28.12 (AST, EBA, KST, SGJ).

Vannrikse *Rallus aquaticus*
Til sammen 12 vannrikser er rapportert i 2017, noe som må betegnes som en normal forekomst. Alle ble registrert i vinterhalvåret, med fire individer på ettervinteren frem til 30.3, og åtte ind. fra 28.9 og ut året.
Utvalgte funn: 1 ind. Titran, F. 16.3 (AST, JEE, KST, SGJ, TOM). 1 ad. Titran, F. 28.9 (MMY, BJT, JEE mfl.). 1 ind. Sula, F. 30.9 (ABR, ORY). 1 ind. Grandefjæra, Ø. 8.10 (HDA, AER, ASU, ISU). 1 ind. Titran, F. 27.10–5.11 (BJT, MMY, JEE). 1 ind. Smågevatnet, Hi. 29.11 (JOB, KTH, HLL, OSF). 1 ind. Beian, Ø. 28.12 (JSP, EPE). 1 ind. Gurvikdalen, F. 29.–30.12 (BST, JEE).

Åkerrikse *Crex crex*
To åkerrikser ble hørt spillende sommeren 2017.
Alle funn: 1 sy. Titran, F. 26.5–4.8 (MMY, BJT, AST, JEE mfl.) og Daløya, F. 11.8 (JEE). 1 sy. Lydalselven, Hi. 4.6 (ATL, KJS).

Sivhøne *Gallinula chloropus*
Kun én sivhøne ble registrert i 2017, noe som må betegnes som en normal forekomst.
Alle funn: 1 ind. Rusasetvatnet, Ø. 11.–17.6 (AER, SME).

Sothøne *Fulica atra*
Til sammen fem funn av seks individer ble gjort i løpet av året. Et par gikk til hekking ved Litlvatnet.
Alle funn: 1 ind. Åsmundvatnet, Å. 23.4 (SGA, MGA, TEH). 1 ind. Rusasetvatnet, Ø. 25.4 (HDA, AER, SME). 1 par rug. Litlvatnet, A. 30.4–26.11 (AWI, RES, HDA, SME mfl.). 1 ind. Eidsvatnet, B. 10.8–16.10 (SME mfl.). 1 ind. Engelsåslykkja, Litlvatnet, Tr. 15.10–2.11 (VIV, EBA mfl.).

Tjeld *Haematopus ostralegus*
Anslagsvis 40 individer ble sett i løpet av de tre vintermånedene, fordelt på 20 ind. i januar, 11 nye ind. i februar og 9 ind. i desember. De nye fuglene i februar ble sett fra 14.2, og disse kan godt være tidlige vårtrekkere. Den kommunevise fordelingen av individer var Bjugn (14), Åfjord (12), Frøya (5), Ørland (4), Skaun (2), Hitra (1), Orkdal (1) og Roan (1).

Tundralo *Pluvialis squatarola*
Fire ind. er rapportert vinterstid, alle i Grandefjæra.
Vinterfunn: 2 ind. Grandefjæra, Ø. 2.1–31.3 (SME, HDA mfl.). 2 ind. Grandefjæra, Ø. 6.12 (HDA, SME).

Vipe *Vanellus vanellus*
Ingen vinterfunn ble gjort.
Stort antall vår: 53 ind. Neadeltaet, Se. 1.5 (ESÆ).

Dverglo *Charadrius dubius*
Hekking ble konstatert på en lokalitet i Trondheim. På Volløya og Gaulosen ble arten registrert jevnlig i perioden 20.4–23.8. Arten hekket trolig i området, og min. fire årsunger ble sett i juli og august. I tillegg ble arten observert på ytterligere fire sannsynlige hekkeplasser i Melhus (2), Orkdal og Trondheim.
Trekkobservasjoner: 1 ind. Galåvollen, Rø. 13.5* (AWI, ESP). 1 1K Gangåsvatnet, Or. 11.–12.8 (MMA, JOB).

Hybrid myrhauk x steppehauk, Unndalen, Oppdal 4. juni. Denne hybridkombinasjonen registreres stadig mer hyppig i de nordiske landene, men dette er det første funnet i Trøndelag. Fuglen skiller seg fra en ren steppehauk hovedsakelig på vingeformelen. Foto: Erik Bangjord.

Sandlo *Charadrius hiaticula*
Ni ind. ble sett i de tre vintermånedene, noe som er et høyere antall enn normalt.
Vinterfunn: 6 ind. Siholmen, F. 3.1–23.2 (EKR, JEE, BST). 2 ind. Vestvikan, Ri. 6.–21.2 (SGJ, HLL, KST, ORY mfl.). 1 ind. Vestvikan, Ri. 14.12 (EBJ, ORY, ABR, JEI).

Boltit *Charadrius morinellus*
Kun én observasjon ble gjort utenfor hekkeområdene.
Lavlandsfunn: 2 ad. Storøya, Se. 17.5 (EGR).

Storspove *Numenius arquata*
Anslagsvis 129 storspover er rapportert i de tre vintermånedene, fordelt på 86 ind. på nyåret i Ørland (60), Åfjord (9), Frøya (7), Hitra (6), Bjugn (2), Agdenes (1) og Roan (1) og 41 ind. i desember i Ørland (40) og Bjugn (1).
Store antall vinter: 47 ind. Grandefjæra, Ø. 15.2 (AST, EBA, THE). 36 ind. Grandefjæra, Ø. 17.12 (HDA).

Svarthalespove *Limosa limosa*
Anslagsvis 44 svarthalespover er rapportert, noe som er en høy årstotal. Fuglene fordeler seg på 13 ind. på vårtrekk i perioden 27.4–28.5 og 31 ind. på høsten i perioden 11.8–5.12. Et desemberfunn er uvanlig.
Vårtrekk: 1 ind. (ua. *islandica*) Gaulosen, Mh. 27.4 (ESÆ mfl.). 1 ind. (ua. *islandica*) Hovsfjæra, Ø. 4.–9.5 (SME, HDA mfl.). 2 ind. Botn, Ri. 9.5 (ORY, ABR, TGE mfl.). 1 ind. Flønestangen, Se. 12.5 (EBA). 1 ind. Gaulosen, Mh. 18.5 (KST, EBA, SGJ mfl.). 3 ind. Grandefjæra, Ø. 23.5 (SME). 3 ind. (ua. *islandica*) Gaulosen, Mh. 23.5 (EKR, TKR, SGJ, BEB). 1 ind. Grønningsbukta, Ri. 28.5 (EBJ, JEI, ABR, ORY, GNY, ECB).
Høsttrekk: 1 1K (ua. *islandica*) Gjølmesfjæra, Or. 11.–14.8 (MMA, SGJ, KST mfl.). 5 ind. Orkelsjøen, Op. 12.8* (ÅLO). 4 ind. Gaulosen, Mh. 12.–27.8 (TBO, THE, SGJ, BEB mfl.). 2 ind. Brekstadfjæra, Ø. 15.8–25.9 (HDA mfl.). 1 1K Grandefjæra, Ø. 17.–19.8 (HDA, ARB mfl.). 10 ind. Hoøya, Ø. 18.8 (ARB). 3 ind. Eidsvatnet, B. 29.8 (ORY, ABR, EBJ, JEI). 1 ind. Uthaug, Ø. 3.9 (HDA). 1 ind. Grandefjæra, Ø. 11.9 (SME). 2 ind. Hovsfjæra, Ø. 26.10 (ISU). 1 1K (ua. *islandica*) Innstrandfjæra, Ø. 26.11–5.12 (HDA mfl.).

Lappspove *Limosa lapponica*
Vinterstid ble elleve ind. sett dette året. Tre innlandsfunn ble gjort, noe som er uvanlig.
Vinterfunn: 7 ind. Grandefjæra, Ø. 2.1–27.2 (SME, HDA mfl.). 1 ind. Lyngholmen, Storfosna, Ø. 11.2 (BJT). 2 ind. Grandefjæra, Ø. 8.–28.12 (BJT mfl.). 1 ind. Valsneset, B. 16.12 (SME).
Innlandsfunn: 1 ind. Stuggusjøen, Ty. 28.5 (JSA). 1 par Sakrisvollen, Aursunden, Rø. 30.5–5.6 (MRØ, PTH, THE). 1 ad. M Stororkelsjøen, Op. 12.–13.8 (PWB).

Steinvender *Arenaria interpres*
Et uvanlig innlandsfunn ble gjort på Røros.
Innlandsfunn: 1 ind. Aursunden ved utløpet, Rø. 17.5 (MMY, AST, RES, GBA, VIV).

Polarsnipe *Calidris canutus*
I de tre vintermånedene er minimum 13 ind. registrert, alle i Grandefjæra, som er Norges beste vinterlokalitet for arten. Et innlandsfunn fra fjellet på Oppdal er verdt å merke seg.
Vinterfunn: 12 ind. Grandefjæra, Ø. 2.1–28.2 (SME, HDA, ORY, ABR mfl.). 1 ind. Grandefjæra, Ø. 6.12 (HDA, SME). **Innlandsfunn:** 1 ind. Stororkelsjøen, Op. 14.7* (AJO).

Brushane *Calidris pugnax*
Arten er rapportert fra mulige hekkeområder med 21 ind. på 6 lokaliteter. Noen av disse kan godt dreie seg om fugler på trekk. Ved Slettestjønna, som i mange år har vært en sikker lokalitet å få oppleve arten, ble kun én eneste brushane sett denne sommeren.
Funn fra hekkeområdene: 5 M og 1 F Molinga, Rø. 17.5–5.6 (GBA, VIV, HLL mfl.). 1 F Slettestjønna, Re. 25.5–26.7 (EVI, RES). 2 ind. Nordre Ytjønna, MG. 27.5 (Berit Broen). 2 M og 2 F Stråsjøen, Se. 28.5 (UKI). 2 M og 1 F Stororkelsjøen, Op. 5.6–13.8 (SME, HDA, PWB mfl.). 5 M og 1 F Vesle Orkelsjø, Op. 17.–22.6 (AWI, OHW, JOB). **Seint høstfunn:** 1 ind. Innstrandfjæra, Ø. 3.–11.11 (TBO, DOB mfl.).

Fjellmyrløper *Calidris falcinellus*
I hekkeområdene ble fem fjellmyrløpere registrert i Selbu (3), Røros og Midtre Gauldal. To ind. ble sett på vårtrekk og ett under høsttrekket.
Trekkobservasjoner: 1 ind. Borgosen, Rø. 20.5 (EKR, TKR, ESP, EBA, TBN). 1 ind. Gjølmesfjæra, Or. 22.–26.5 (*MMA, RES, SGJ, JOB mfl.). 1 1K Innstrandfjæra, Ø. 2.–6.9 (HDA, ØAA, SME mfl.).

Temmincksnipe *Calidris temminckii*
Et par hekket på Gaulosen, hvor en pullus ble sett 16.7. Trolig hekket også arten ved Volløya, hvor spillende fugler ble sett gjennom sommeren. Under vårtrekket var 23 ind. 25. mai det høyeste dagsantallet fra området, mens tre 1K-er ved Volløya 24. august var årets siste observasjon. Ved Gjølme, Orkdal er to par rapportert i mai, hvorav det ene ble sett frem til 30. juni. Ingen konkrete hekkeindikasjoner er rapportert. Rundt Stororkelsjøen, Oppdal ble åtte individer registrert i juni, og et par ble konstatert hekkende. Arten er også rapportert fra ytterligere tre egnede hekkelokaliteter i Oppdal. Trekkobservasjoner i innlandet foreligger med 23 ind. fra fire lokaliteter i Røros, samt ett ind. i Tydal. Fra vårtrekket langs kysten er sju individer rapportert fra tre lokaliteter i Ørland (2) og Rissa i mai. Under høsttrekket ble fire ind. sett på to lokaliteter i Ørland.

Sandløper *Calidris alba*
Anslagsvis 33 sandløpere er rapportert, hvorav en flokk på åtte på Røros på vårtrekk og 25 under høsttrekket i perioden 18.7–24.9. Dette er en god årstotal hos oss, og både et innlandsfunn og åtte ind. på fire ulike lokaliteter i Trondheimsfjorden er uvanlig.
Innlandsfunn: 8 ind. Molinga, Rø. 1.6 (GBA).

Myrsnipe *Calidris alpina*
Minimum 54 ind. ble sett vinterstid, fordelt på 32 ind. på starten av året og 22 ind. i desember. De aller fleste ble som vanlig registrert i Grandefjæra, og kun to ind. er rapportert fra andre lokaliteter.
Vinterfunn: 30 ind. Grandefjæra, Ø. 2.1–28.2 (SME, HDA mfl.). 1 ind. Linesøya, Å. 28.1 (BJT). 1 ind. Grønningsbukta, Ri. 5.–11.2 (SGA, MGA, NGR mfl.). 22 ind. Grandefjæra, Ø. 6.–28.12 (SME, HDA mfl.).

Fjæreplytt *Calidris maritima*
Tre funn ble gjort i hekkeområdene på fjellet.
Funn fra hekkeområdene: 1 ind. Skjellåtjønnan, Ho. 29.6 (DOB). 1 ind. Trælsåfjellet, Ho. 15.7 (DOB). 1 ind. Hyllingen, Ty. 26.7 (DOB).

Dvergsnipe *Calidris minuta*
Dvergsnipen er en vanlig trekkgjest hos oss under høsttrekket, men arten ses kun unntaksvis på vårtrekk. Dette året ble tre funn gjort.
Vårtrekk: 1 ind. Grandefjæra, Ø. 15.–23.5 (HDA, SME). 1 ind. Gjølmesfjæra, Or. 22.–26.5 (*MMA, RES, JOB, ARB). 1 ind. Gaulosen, Mh. 23.5 (AST, SGJ, ESÆ).

Polarsvømmesnipe, Uthaug, Ørland 26. november. Arten blir nå sett nesten årlig ved Uthaug havn, som utvilsomt er en av de beste lokalitetene for arten her til lands. Foto: Arnt Stavne.

Svømmesnipe *Phalaropus lobatus*
Funn fra trekklokaliteter: 1 1K Gaulosen, Mh. 22.–27.7* (*THE, EBA, ALY). 2 ind. Gardsholmen, He. 4.8 (AKJ).

Polarsvømmesnipe
Phalaropus fulicarius <1,45>
Ett funn ble gjort denne høsten. Uthaug er en av landets beste lokaliteter for å se polarsvømmesnipe på høsttrekk, og arten registreres her nesten årlig etter perioder med vestavær på seinhøsten.
Alle funn: 1 1K Uthaug, Ø. 25.–30.11* (SME, HDA, GST mfl.).

Adult langnebbekkasinsnipe ved Eidsvatnet, Bjugn 27. mai. Dette var det første funnet i Sør-Trøndelag av denne nordamerikanske vadefuglen. I størrelse og form minner den mye om en bekkasin, men fargetegningene avslører fort artstilhørigheten. Foto: Jon Helle.

Sotsnipe *Tringa erythropus*
Anslagsvis 27 ind. ble sett dette året, noe som er en god årstotal. To innlandsfunn fra Røros og Orkdal er verdt å merke seg. **Innlandsfunn:** 1 ind. Krokhølen, Rø. 2.8 (BSÆ). 2 1K Gangåsvatnet, Or. 8.–20.8 (MMA, RES mfl.). **Andre funn:** 7 ind. Gaulosen, Mh. 8.6 (ØAA, AST). 16 ind. div. lok., Ø. 5.8–13.9 (HDA mfl.). 2 1K Gaulosen, Mh. 6.–25.8 (THE mfl.). 1 ind. Skardsvågen, F. 10.8 (JEE). 1 1K Ranheimsfjæra, Tr. 11.8 (JEH). 1 ind. Valsfjorden, B. 20.8 (GGA). 1 1K Stokkøya, Å. 20.8 (SGA, MGA). 1 ind. Litlvatnet, A. 27.8 (KST, TRØ, WWA mfl.).

Rødstilk *Tringa totanus*
Anslagsvis 34 rødstilk er rapportert vinterstid, fordelt på 28 i januar/februar og 6 i desember. Alle vinterfunn ble gjort på kysten med kommunefordelingen Ørland (32) og Frøya (2).

Kvartbekkasin *Lymnocryptes minimus*
Anslagsvis 20 kvartbekkasiner er rapportert dette året, noe som er en normal forekomst. Alle årets funn ble sett på kysten eller langs Trondheimsfjorden, og fuglene fordeler

seg kommunevis på Frøya (6), Trondheim (4), Ørland (3), Melhus (3), Rissa (2), Agdenes (1) og Hitra (1). Månedsfordelingen av årets fugler var januar (1), april (4), september (2), oktober (4), november (2) og desember (7).

Langnebbekkasinsnipe
Limnodromus scolopaceus NSKF <0,1>
Ny art for Sør-Trøndelag! Fuglen ble oppdaget av Jørgen Søraker, og den holdt til på kulturmark rett ved Eidsvatnet i to dager. Fuglen ble en populær attraksjon for trønderske ornitologer de to dagene den var til stede. To tidligere funn foreligger fra Nord-Trøndelag, fra Øksninga, Nærøy 11.5.1974 og Tautra, Frosta 3.–4.7.2011.
Alle funn: 1 ind. Søraker, Skavdalen, B. 26.–27.5* (*JSØ, HDA, KKJ, JHE mfl.).

Rugde *Scolopax rusticola*
Tre vinterfunn ble gjort.
Vinterfunn: 1 ind. Laukhaugen, A. 5.2 (TMO). 1 ind. Breidskardet, B. 9.2 (SME). 1 ind. drept av bil Kvenvær, Hi. 2.12* (NN).

Enkeltbekkasin *Gallinago gallinago*
Til sammen 13 enkeltbekkasiner ble registrert i de tre vintermånedene, noe som er en normal forekomst. Av disse ble sju sett i januar, én i februar og fem i desember. Fuglene ble sett på kysten og langs Trondheimsfjorden og fordeler seg kommunevis på Frøya (8), Ørland (3) og Trondheim (2).

Dobbeltbekkasin *Gallinago media*
I hekkeområdene er dobbeltbekkasin rapport med 20 ind. fra 7 lokaliteter, fordelt på Røros (6/2), Oppdal (6/2), Meldal (5/1) og Holtålen (3/2). Et hekkefunn ble konstatert i Holtålen. I tillegg foreligger det observasjoner av 17 ind. som antas ikke å være på hekkeplass. Disse ble sett i Røros (14), Selbu (2) og Tydal (1). Arten er vanligere i egnet habitat i fjellet enn den rapporterte funnmassen indikerer.

Fjelljo *Stercorarius longicaudus*
Anslagsvis 83 fjelljoer er rapportert i 2017. Funnbildet i Trondheimsfjorden under vårtrekket er kaotisk, og det er kun mulig å gjøre et grovt estimat. En total på 60+ individer er anslått på våren frem til 6. juni. Enkeltindivider er også rapportert under vårtrekket fra tre innlandslokaliteter utenfor hekkeområdene. 10+ ind. i Trondheimsfjorden fra 17. juni og til 9. juli antas å være fugler som har returnert fra fjellet uten å gå til hekking. Fra hekkeområdene er arten rapportert på fire lokaliteter frem til 15. juli, men ingen konkrete hekkeindikasjoner er rapportert.

Svartehavsmåke, Buvika, Skaun 13. april. Adulte svartehavsmåker skiller seg fra hettemåker blant annet gjennom helt hvite vingespisser, svart hette og et litt kraftigere nebb med en mørk tegning nær tuppen. Foto: Jon Helle.

Trekkobservasjoner: 60+ ind. i Trondheimsfjorden fra Ørland til Malvik 16.5–6.6, hvorav 44 ind. ptØ Østmarkneset, Lade, Tr. 16.5 (BJT). 1 ind. Borgosen, Brekken, Rø. 25.5 (DOB). 1 ind. Molinga, Rø. 26.5 (ØSO, JEL). 1 ind. Slettestjønna, Re. 31.5 (AST, TOM, RES). 10+ ind. Trondheimsfjorden, Orkdal til Malvik 17.6–9.7. **Funn fra hekkeområdene:** 2 ind. Slåbergstjønnin, Op. 24.5–11.6 (PWB, JOB). 6 ind. Ålmflåin, Op. 31.5–15.7 (PWB, EBA, MVA, ESP mfl.). 1 ind. Vollfjellet, Ho. 4.6 (DOB). 1 ind. Fiskåhøgda, Ty. 8.7 (BJT).

Storjo *Stercorarius skua*
Til sammen 16 storjoer er rapportert i perioden 2.5–14.10. Alle funn ble gjort på kysten, og årets fugler fordeler seg kommunevis på Frøya (11), Åfjord (3) og Bjugn (2).

Dvergmåke *Hydrocoloeus minutus*
Årets forekomst anslås å omfatte 57 individer. Som vanlig ble flest fugler sett på Røros. Disse hekker på svensk side av grensen, men bruker næringsrike tjern på Røros til næringssøk.
Alle funn: 2 ad. Aursunden ved utløpet, Rø. 19.5 (EKR, TKR). 21 ind. Grunnsjøen, Rø. 19.–27.5 (DOB mfl.). 26 3K+ Haugatjønna, Brekken, Rø. 19.5–28.6 (DOB, BSÆ mfl.). 2 ad. Gaulosen, Tr. 22.–25.5 (*AWI, EBA, WWA, BJT mfl.). 2 ind. Langensjøen, Rø. 1.6 (MRØ). 1 ind. Østmarkneset, Tr. 10.6 (BJT). 2 ind. Gaulosen, Mh. 12.6 (ARB). 1 ad. Gaulosen, Tr. 13.7 (SGJ).

Svartehavsmåke
Larus melanocephalus <0,7>
To funn ble gjort, og disse er de første i fylket siden 2013. Fuglen i april var ringmerket på Østensjøvannet, Oslo 15.04.2016.
Alle funn: 1 ad. Buvika, Sk. 13.4 (*ØAA mfl.). 1 3K Gaulosen, Mh. 6.–20.6 (*JHA, ESÆ, ESP, EBA mfl.).

Grønlandsmåke *Larus glaucoides*
Anslagsvis 45 grønlandsmåker ble sett i 2017, noe som er den nest høyeste årstotalen i fylket noensinne, kun slått av invasjonsåret 2012. Årets funn fordeler seg på 39 i første halvår, inkludert et oversomrende individ ved Grønningsbukta, Rissa, og seks i andre halvår fra 8.11 og ut året. Særlig på Ørlandet er funnbildet uoversiktlig, men minst ti individer ble sett i første halvår.
Alle funn: 3 2K Hemnfjorden, He. 1.1–10.4 (JOB mfl.). 3 2K Sandstad til Hestvika, Hi. 1.1–19.2 (ARB, JEE). 3 ind. Valsneset, B. 1.1–1.3 (SME mfl.). Min. 1

ad, 1 4K, 2 3K og 6 2K div. lok. Ørland, B., Ri. og Sn. 1.1–11.5 (HDA, TBO, MMA mfl.). 1 2K Gaulosen, Tr. 2.1 (DOB). 1 2K Korsvika og Leangenbukta, Tr. 7.–24.1 (RES, BJT, ØAA). 1 2K Midtsandan til Hommelvik, Ma. 21.1–17.4 (GBA, PSH, AST mfl.). 1 2K Titran og Kvisten, F. 23.–29.1 (JEE, ESÆ, MMY, BJT). 1 2K Vinjefjorden ved Berhalsen, He. 30.1 (via JOB). 1 3K Munkholmen til Klemetsaunet, Tr. 12.2 (GBA). 1 ind. Taftøyan, He. 14.2 (JOB). 1 2K Sistranda, F. 18.2 (JEE, PEI, BST, OSF). Min. 1 3K og 9 2K div. lok., Ro. og Os. 9.–11.3 (MVE). 1 2K Valslagvågen, Sn. 15.–16.4 (RWI). 1 2K Grønningsbukta, Ri. 18.5–23.6 (ABR, NGR, GBA mfl.). 2 1K Uthaug til Meldalen, Ø. 8.11–17.12 (EKR, AST, KST mfl.). 1 1K Gaulosen, Mh. 11.11 (ØAA). 1 ind. Terningen, Ro. 19.11 (TBN). 1 2K- Kyrksæterøra, He. 9.12 (JOB). 1 1K Lensvik, A. 29.–30.12 (TMO, MMA).

Polarmåke *Larus hyperboreus*
Den gode forekomsten av polarmåke høsten 2016 fortsatte inn i 2017. Anslagsvis 31 polarmåker ble sett i løpet av året, hvorav 29 i første halvår. Det gjør 2017 til det beste året for arten i fylket på lenge. Forekomsten er uoversiktlig, og antallet på Ørlandet er et minimumsestimat. På Uthaug ble 6 ind. sett sammen 27.1, noe som er det høyeste dagsantallet fra én lokalitet siden 2009.
Alle funn: 1 3K Storvågen, Hi. 1.1 (ARB). 1 ind. Bergfjorden, Ro. 1.1 (ESU). 2 2K Hemnfjorden, He. 1.1–22.4 (JOB, RES). 3 2K Storvågen, Hi. 1.1–14.2 (ARB mfl.). 1 2K Grønningsbukta, Ri. 1.–19.1 (JEI, NGR mfl.). 6 ind. Uthaug, Ø. 1.1–31.5 (HDA, GBA mfl.). 3 2K Valsneset, B. 3.1–13.4 (SME, AER, GST). 1 2K Hommelvik, Ma. 8.–21.1 (PSH). 1 3K Vessøra, He. 20.1 (JOB). 2 2K Frøesetskjæret til Munkholmen, Tr. 20.1–14.2 (DOB mfl.). 1 2K Vinjefjorden, He. 27.1–13.3 (JOB mfl.). 1 2K Kuøya, Hi. 28.1 (ARB, GRA). 1 ind. Sistranda, F. 28.1–18.2 (JEE, BST, OSF, PEI). 1 2K Gjølmesfjæra, Or. 1.3 (MMA). 1 2K Levringen, Os. 10.3 (MVE). 2 ind. Hammarvika, F. 9.5 (JEE). 1 ind. Bjørnavågen, Hi. 25.5 (SWA). 2 1K Uthaug havn, Ø. 3.11–22.12 (TBO, DOB, HDA mfl.).

Sandterne
Gelochelidon nilotica NSKF <0,1>
Ny art for Sør-Trøndelag! Harald Dahlby fant fylkets første sandterne i Innstrandfjæra 8. juli. Funnet er det nordligste i Norge. Arten har en marginal

Sandterne, Kråka, Ørland 10. juli. Ny art for Trøndelag! Sandterne skilles fra splitterne blant annet på at nebbet er kraftigere og mangler den gule spissen, som splitterne har i sommerdrakt. Foto: Harald Dahlby.

hekkebestand ved Vadehavet i Danmark og Tyskland, men den nærmeste større bestanden finnes ved Middelhavet. Sandterne opptrer svært sjeldent i Norge, og arten må sies å være et av de mer uventede tilskuddene til fylkets artsliste de siste årene.
Alle funn: 1 ind. Innstrandfjæra og Grandefjæra, Ø. 8.–11.7* (*HDA mfl.).

Svartterne *Chlidonias niger* <1,11>
Årets funn er det tolvte i fylket, og det første siden 2013. Av våre tidligere funn er åtte gjort på våren og sommeren, mens kun tre har vært ungfugler på høsten. Årets fugl ble sett kun i noen få timer, før den tok høyde og forsvant mot nord.
Alle funn: 1 1K Litlvatnet, A. 10.9* (*AER, HDA, PEL, JOB mfl.).

Hvitvingesvartterne
Chlidonias leucopterus NSKF <0,9>
Årets to observasjoner regnes som sannsynlig samme fugl og telles derfor som ett funn.
Alle funn: 1 ad. Gaulosen, Mh. 4.7 (SGJ, AST). 1 3K Grandefjæra og Innstrandfjæra, Ø. 5.–11.7* (*SGJ, AST, SME, HDA mfl.).

Hvitvingesvartterne i Grandefjæra, Ørland 5. juli. Den hvite fremkanten på vingen og den hvite overgumpen, begge i skarp kontrast til svart kropp, er gode kjennetegn mot svartterne. Foto: Harald Dahlby.

Skogdue, Hammarvika, Frøya 12. mars. Skogduer skilles fra byduer blant annet på det gule og røde nebbet, som er grått hos bydue. Foto: Jan-Egil Eilertsen.

Alkekonge *Alle alle*
Innlandsfunn: 1 ind. Øvre Leirfoss, Tr. 9.10 (AST, JHA). **Høyt antall:** 233 ind. ptSV Tarva, B. 4.11 (ØAA).

Lunde *Fratercula arctica*
Ved fylkets eneste hekkeplass på Halten ble 43 ind. telt denne sommeren, noe som er det laveste registrerte antallet på mange år. Ingen unger er rapportert. Fra andre lokaliteter er kun ti ind. rapportert, fordelt på Frøya (8), Ørland (1) og Åfjord (1).

Skogdue *Columba oenas*
Til sammen sju skogduer er godkjent i 2017. Ved Udduvoll ble opptil tre individer sett på våren frem til 7. juni, men det er uvisst om fuglene gjorde hekkeforsøk.
Alle funn: 2 ind. Frøset, Tr. 12.–13.2* (*TON, RES, PWB). 1 ind. Hammarvika, F. 11.–26.3* (JEE, OSF, BST, MMA mfl.). Opptil 3 ind. Udduvoll, Tr. og Mh. 25.4–7.6* (*EVI, ARB). 1 ind. Midtsandan, Ma. 31.8–10.9* (*PSH, EBA, ØHE).

Turteldue, Hammarvika, Frøya 18. mai. Med et iøynefallende mønster i svart og oransje på oversiden er turtelduer enkle å artsbestemme når de ses godt. Foto: Jan-Egil Eilertsen.

Ringdue *Columba palumbus*
Store antall vinter: 116 ind. Midtsandan, Ma. 6.1 (PSH). 100 ind. Meldalen, Ø. 28.12 (AST, EBA, KST, SGJ).

Tyrkerdue *Streptopelia decaocto*
Anslagsvis 35 tyrkerduer ble sett i løpet av året. Ingen hekkefunn er rapportert. Arten har i dag en fast, men liten, bestand øst på Frøya. Andre steder rapporteres den mer sporadisk, eller med kun ett til to ind. gjennom året. Årets fugler fordeler seg kommunevis på Frøya (12), Ørland (4), Trondheim (6), Åfjord (3), Rissa (3), Oppdal (2), Hemne (1), Malvik (1), Meldal (1), Orkdal (1) og Selbu (1).

Turteldue *Streptopelia turtur*
Tre turtelduer ble rapportert i 2017. Én av disse ble sett i mai, mens de to siste dukket opp sommerstid.
Alle funn: 1 ind. Hammarvika, F. 18.5* (JEE). 1 ad. Likroken, He. 17.7–2.8* (*AST, *EBA, JOB mfl.). 1 ad. Bjørndalen, Ri. 1.8–2.9* (*KNO, ORY mfl.).

Mongolturteldue
Streptopelia orientalis NSKF <0,2>
Ny art for Sør-Trøndelag!
Funnfrekvensen av mongolturteldue har økt i Norge det siste tiåret, og det var derfor ikke uventet at arten også skulle dukke opp i Sør-Trøndelag. Einar Brendboe fant fylkets første fugl på fôringsplassen sin på Hitra 21. november. En måned senere dukket så enda en mongolturteldue opp på en fôringsplass, denne gangen ved en gård på Gaulosen. Denne ble først fotografert 23.12, men den skal også ha vært sett før dette. Begge fuglene viste seg å være stasjonære, og trønderske fuglekikkere fikk dermed god anledning til å stifte bekjentskap med arten.
Alle funn: 1 1K Smågevatnet, Hi. 21.11–1.12* (*EBR, JEE mfl.). 1 ind. Øy gård, Gaulosen, Mh. 23.12* (BRØ mfl.).

Haukugle *Surnia ulula*
Nevneverdig lokalitet: 1 ind. Halten, F. 17.4* (*EST, SOS).

Spurveugle *Glaucidium passerinum*
Arten ble konstatert hekkende på Hitra (ARB, JEE). Dette er kun det andre rapporterte hekkefunnet i kommunen.

Hornugle *Asio otus*
Fire hekkefunn ble konstatert i Orkdal (2), Selbu og Åfjord. I tillegg ble arten registrert i hekketid på seks lokaliter i Bjugn, Melhus, Orkdal, Rennebu, Selbu og Åfjord.

Jordugle *Asio flammeus*
Vinterfunn: 1 ind. Grandefjæra, Ø. 27.2–9.3 (HDA, SME, GDY).
Nevneverdige lokaliteter: 1 ind. Sula, F. 27.–28.9 (PWB mfl.). 1 ind. Titran, F. 30.9 (BJT, JEE, ØAA).

Perleugle *Aegolius funereus*
Kystfunn: 1 1K rm. Titran, F. 10.9 (*VAK, MMY, ØAA).

Tårnseiler *Apus apus*
Sent høstfunn: 1 ind. Grilstadfjæra, Tr. 18.10 (EBA).

Bieter *Merops apiaster* <0,14>
Fjerde funn i fylket, og andre år på rad arten ses på Sula. Tidligere funn er gjort på Hitra i 1986 og Roan i 2015.
Alle funn: 1 ind. Sula, F. 28.5* (*FSC, EKR, AWI, KHE, TKR, SPR mfl.).

Hærfugl *Upupa epops*
Årets eneste hærfugl ble fotografert på fjellet i Holtålen – en noe utradisjonell lokalitet for arten. Fuglen var håndtam og trolig i dårlig form.
Alle funn: 1 ind. NV for Rensjøen, Ho. 29.9* (SHO mfl.). **Funn fra tidligere år:** 1 ind. Selset, Å. 2.10.2012 (TEH).

Vendehals *Jynx torquilla*
Et hekkefunn ble konstatert i en fuglekasse på Røros (BGS). Arten er ellers rapportert i hekketid fra sju lokaliteter i Trondheim (2), Frøya, Hemne, Holtålen, Oppdal og Orkdal.
Høsttrekk: 1 ind. Sula, F. 27.9–1.10* (*EKR, FSC, AST, KHE mfl.). 1 ind. rm. Titran, F. 29.9* (MMY, ESÆ, BJT).

Hvitryggspett *Dendrocopos leucotos*
To hekkefunn er rapportert i Agdenes. Andre registreringer i hekketid er gjort på ti lokaliteter i Hemne (3), Rennebu (2), Snillfjord (2), Bjugn (1) og Oppdal (1). Fra høsten og vinteren er arten registrert på åtte lokaliteter, fordelt på kommunene Hitra (3), Hemne (2), Klæbu (1), Osen (1) og Snillfjord (1).
Nevneverdige lokaliteter: 1 M og 1 F Langåskjølen, K. 26.1 (BJT). 1 M Båtsvika, Hi. 10.–18.9 (ARB, JEE). 1 F Sandstad, Hi. 5.11 (ARB). 1 ind. Margrethes Minde, Hi. 20.11 (JEE).

Mongolturteldue, Smågevatnet, Hitra 30. november. Denne fuglen utgjør det første funnet av arten i Sør-Trøndelag og var en av to fugler denne vinteren. Mongolturtelduen ligner mye på en turteldue, og forveklses lett med denne. De dukker imidlertid gjerne opp sent på høsten og vinteren, en tid på året da funn av turteldue er veldig sjeldent hos oss. Foto: Eirik Spets.

Sanglerke *Alauda arvensis*
Vinterfunn: Opptil 4 ind. Grandefjæra, Ø. 16.1–23.2 (HDA, BJT, MHE, ØHE).

Fjellerke *Eremophila alpestris*
Anslagsvis 14 ind. er rapportert i Oppdal kommune, hvorav én fugl ble sett nede i dalen i april, mens det fortsatt var vinter på fjellet.

Alle funn: 1 ind. Driva, Op. 23.4 (PWB). Min. 2 par Ålmflåin, Op. 31.5–26.7 (PWB, EBA, MVA mfl.). 7 ind. Finnsjøen, Op. 11.6 (JOB). 1 1K Stororkelsjøen, Op. 10.8 (SGA, MGA). 1 ind. Ålmflåin, Op. 10.9 (GAN).

En bieter rastet noen timer på Sula, Frøya 28. mai. Funnet er det fjerde i Sør-Trøndelag, men dette er den første bieteren som har blitt sett av mange observatører hos oss. Foto: Eirik Spets.

Tundrapiplerke, Sula, Frøya 1. oktober. Gul grunnfarge på brystet, en lys øyering som er brutt både i forkant og bakkant, samt rosa, og ikke gul, farge på nebbet skiller tundrapiplerke fra unge lappiplerker. Foto: Andreas Winnem.

Tartarpiplerke *Anthus richardi* <0,61>
To funn ble gjort i slutten av september. Funnet i Orkdal er det første for kommunen.
Alle funn: 1 ind. Titran, F. 25.9 (AWI). 1 ind. Gjølmesfjæra, Or. 27.9 (MMA).

Sibirpiplerke *Anthus hodgsoni* <0,16>
For femte år på rad ble sibirpiplerke sett i Sør-Trøndelag i 2017. Alle våre funn er gjort i Frøya kommune, og årets fugl er den sjette fra Sula.
Alle funn: 1 ind. Sula, F. 25.–27.9* (EKR, AST, ORY, KHE mfl.).

Tundrapiplerke
Anthus gustavi NSKF <0,4>
Årets funn er det fjerde i fylket. Tidligere funn er gjort på Titran i 2009 og 2014, samt på Sula i 2014. Alle funn av denne sjeldne sibirske gjesten i Norge er gjort på kysten under høsttrekket, og årets funn føyer seg således fint inn i det etablerte funnmønsteret.
Alle funn: 1 ind. Sula, F. 1.10* (AWI).

Heipiplerke *Anthus pratensis*
Vinterfunn: 1 ind. Valmovatnet, Titran, F. 10.1 (JEE). 1 ind. Heia, Titran, F. 24.1* (AST, HLL). 1 ind. Bekkamyran, F. 29.1 (ESÆ, MMY, BJT). 1 ind. Kvisten, F. 21.12* (TON).

Sandsvale *Riparia riparia*
Sent høstfunn: 1 ind. Austrått, Ø. 27.10* (TON, HDA).

Låvesvale *Hirundo rustica*
Sent høstfunn: 1 ind. Grønningsbukta, Ri. 1.11 (ORY).

Svartstrupe, Låen, Selbu 11. april. Denne fuglen har hvit overgump, noe som stemmer godt med den kontinentale underarten rubicola. *Foto: Jon Helle.*

Gulerle *Motacilla flava*
Sent høstfunn: 1 FF Skjetlein, Tr. 9.10 (TON).

Vintererle *Motacilla cinerea*
Vinterfunn: 1 ind. Øvre Leirfoss, Tr. 8.–23.1 (BJT, RES). 1 ind. Nordset, Nidelva, Tr. 3.–5.2 (EKR, MVA, AST, TON). **Kystfunn:** 1 ind. Titran, F. 25.9 (MMY). 1 ind. Sula, F. 26.9 (FSC mfl.).

Linerle *Motacilla alba*
Sene høstfunn: 1 M Grønningsbukta, Ri. 10.11 (NGR). 1 ind. Fitjan, Se. 16.11 (UKI).

Svartryggerle *Motacilla a. yarrellii*
Til sammen sju svartryggerler er godkjent i 2017. Seks av disse ble sett på våren i perioden 31.3–11.5 i Frøya (3), Hitra (1), Orkdal (1) og Skaun (1), mens den siste ble sett i Frøya kommune i september.
Alle funn: 1 ind. Kvaløya, F. 31.3* (BST). 1 M Gangåsvatnet, Or. 11.4 (MMA). 1 ind. Buvika, Sk. 13.–28.4 (RES, EBA, SGJ). 1 ind. Staulan, Svellingen, F. 15.–16.4* (BST). 1 M Hammarvika, F. 17.–19.4* (JEE). 1 ind. Smågevatnet, Hi. 11.5* (JEE). 1 ad. M Kya, F. 27.9 (WWA).

Svartryggerle x linerle
Motacilla a. yarellii x *alba*
Fuglen hekket sammen med en hunn av linerle.
Alle funn: 1 M Gaulosen og Volløya, Tr. og Mh. 24.4–6.7 (AST, ØAA mfl.).

Sidensvans *Bombycilla garrulus*
Ingen hekkefunn er rapportert, men arten er registrert i egnet hekkebiotop ved fire lokaliteter i Holtålen, Klæbu, Røros og Trondheim i juni og juli.

Jernspurv *Prunella modularis*
Vinterfunn: 1 ind. Valsneset, B. 16.1 (SME, AER).

Svartrødstjert
Phoenicurus ochruros <3,25>
En svartrødstjert ble fotografert i en hage på Heimdal i Trondheim i begynnelsen av mai. Forrige funn i fylket ble gjort i 2015.
Alle funn: 1 M Johan Tillersvei 15, Heimdal, Tr. 7.5* (RBJ).

Buskskvett *Saxicola rubetra*
Sent høstfunn: 1 ind. Sula, F. 12.10 (AST, EKR, JEE, MVA).

Svartstrupe *Saxicola rubicola* <0,17>
To svartstruper ble sett i 2017. Arten er dermed sett tre av de fire siste årene, mens det før det var fire år uten funn. Funnet på Ørlandet ble gjort på en typisk lokalitet for arten, mens fuglen i Selbu var den første for kommunen, og funnet var bare det andre innlandsfunnet i Sør-Trøndelag. Denne fuglen viser karakterer til den kontinentale underarten *rubicola*. De aller fleste svartstruper som registreres i Norge, er av den britiske underarten *hibernans*. Det er nå gjort ni vårfunn og åtte høstfunn hos oss. Merk at antall funn er oppjustert med ett på grunn av en tellefeil i en tidligere rapport.
Alle funn: 1 M Døsvika, Ø. 19.–20.3 (HDA, AER, PEL). 1 M (ua. *rubicola*) Låen, Se. 8.–11.4 (ESÆ, EBA, JSA mfl.).

Steinskvett *Oenanthe oenanthe*
Tidlig vårfunn: 1 M Oppdalsmyra, Op. 7.4 (PWB). **Sent høstfunn:** 1 ind. Skjegghaugen, Hovsfjæra, Ø. 4.11 (ISU, ASU, PEL).

Ringtrost *Turdus torquatus*
Et svært uvanlig vinterfunn ble gjort i desember.
Vinterfunn: 1 ind. Fevågskaret, Ri. 14.12* (EBJ, ORY, ABR, JEI).

Svartstrupetrost
Turdus atrogularis NSKF <0,3>
To svartstrupetroster ble sett denne vinteren, hvor fuglen på Frøya er den samme som før nyttår. Begge årets fugler holdt til på fôringsplasser i lengre tid, noe som er typisk for funn av arten i Norge.
Alle funn: 1 ind. Sørfrøyveien 1563, Nordskaget, F. 1.1–13.4 (*HBE, *KBE, BST, JEE, KTH, PEI, OSF mfl.). 1 2K M Gamle Geitastrandvei, Orkanger, Or. 28.1–25.2* (*AGK, MMA mfl.).

Måltrost *Turdus philomelos*
Vinterfunn: 1 ind. Hammarvika, F. 25.12 (JEE).

Duetrost *Turdus viscivorus*
Nevneverdige lokaliteter: 1 ind. Titran, F. 23.9 (ESÆ). 1 ind. Sula, F. 29.9–1.10 (AWI, ESP, EKR mfl.).

Gresshoppesanger
Locustella naevia <3,20>
To funn ble gjort i 2017. Forrige år med funn av arten hos oss var 2012, da to syngende fugler ble registrert.
Alle funn: 1 ind. Halten, F. 2.5 (GBA). 1 sy. M Stensåsen, Mh. 17.–30.6 (MST, RST, ESP mfl.).

Elvesanger *Locustella fluviatilis* <0,4>
En syngende elvesanger i Melhus i juni utgjør Sør-Trøndelags fjerde funn av arten. Fuglen brukte bringebærkratt som sangpost mens den fremførte sin monotone sang, og den satt ofte helt åpent og var lett å se godt, noe som er litt

Svartstrupetrost, Orkanger, Orkdal 6. februar. Denne hannen ble funnet på NOFs hagefuglteling i januar og hadde tilhold ved en fôringsplass i en måned.
Foto: Trond Hervik.

Syngende elvesanger ved Espåsen på Hølonda, Melhus 15. juni. Denne fuglen holdt til på lokaliteten i 14 dager og ble besøkt av mange trønderske ornitologer. Foto: Eirik Spets.

atypisk for arten. Tidligere funn i fylket er er gjort ved Å, Md. 10.–30.6.1996, på Gjæsingen, F. 26.8.2001 og ved Fannrem, Or. 4.–17.6.2002.
Alle funn: 1 sy. Espåsen, Mh. ca. 4.–17.6 (*ABU, ESP, RES mfl.).

Gulsanger *Hippolais icterina*
De to fuglene på Sula er de første kjente for lokaliteten.
Nevneverdige lokaliteter: 2 ind. Sula, F. 24.–28.5 (AWI, KHE, FSC, EKR mfl.). 1 sy. Sistranda, F. 26.5 (PEI). 1 sy. Jevika, F. 11.6 (*JEE mfl.).

Rødstrupesanger, ua. *albistriata*
Sylvia cantillans albistriata NSKF <1,1>
En rødstrupesanger ble sett på Sula i slutten av mai, og denne ble et av mange ornitologiske høydepunkter i Trøndelag i 2017. Fuglen ble funnet i felt, men ble fanget inn for ringmerking og underartsbestemmelse. Denne fuglen viste seg å være av den østlige underarten *albistriata*, som hekker på Balkan og i Tyrkia. Hunner lar seg ikke uten videre bestemme til underart på utseendet. Noen eksemplarer kan bestemmes på en dyp hvit kile på nest ytterste stjertfjær, og opptak av lokkelyd kan også være tilstrekkelig dokumentasjon. På dette individet var imidlertid stjerttegningen ikke diagnostisk, og fuglen var taus. DNA-analyser var derfor nødvendig for en sikker underartsbestemmelse. Rødstrupesanger splittes nå av mange taksonomer i tre ulike arter, og dette vil kanskje bli gjeldende også i Norge etter hvert. Det eneste tidligere funnet av rødstrupesanger i Trøndelag var en hann som ble sett på Storfosna 19.8.1975.
Alle funn: 1 2K F (ua. *albistriata*) rm. Sula, F. 25.5* (*AWI, KHE, MVA, AST, TON, KLA).

Hauksanger *Sylvia nisoria* <0, 178>
Tre ind. ble sett, alle på Titran i perioden 19.8–26.9.

En rødstrupesanger ble sett på Sula, Frøya 25. mai. Fuglen var den første i Trøndelag siden 1975, og den tilhørte underarten albistriata*. Foto: Morten Vang/fuglefoto.net*

Alle funn: 1 1K rm. Titran, F. 19.8 (MMY, AWI, AST, BJT, EBA, JEE, RES, OSF, SGJ). 1 1K rm. Titran, F. 8.9 (*ØAA, MMY, VAK). 1 ind. Titran, F. 26.9 (*BJT, JOB).

Møller *Sylvia curruca*
Sent høstfunn: 1 ind. Titran, F. 19.10* (JEE).

Munk *Sylvia atricapilla*
Til sammen 14 munker ble registrert vinterstid, noe som er en normal vinterforekomst. Fire fugler ble sett i desember og ti i januar og februar. Årets vinterfunn ble gjort i Trondheim (5), Frøya (2), Rissa (2), Ørland (2), Hemne (1), Hitra (1) og Malvik (1).

Lappsanger *Phylloscopus borealis* <0,3>
Årets funn er det tredje i fylket, og det første for Frøya. Våre tidligere funn er gjort på Leinstrand, Trondheim 14.9.2008 og Gjæsingen, Bjugn 11.9.2015.
Alle funn: 1 ind. rm. Esnesbulandet, Titran, F. 25.9 (*MMY, ESÆ, AWI, BJT, JEE, KST).

Gulbrynsanger
Phylloscopus inornatus <0, 311>
Anslagsvis 47 ind. er rapportert i perioden 15.9–8.10. Av disse ble fire sett ved Trondheimsfjorden, mens resten ble registrert på kysten. Tallene fra Titran og Sula er moderate anslag, og det reelle antall fugler involvert er trolig høyere.
Alle funn: 1 ind. Eidsvatnet, B. 15.–16.9 (*HDA, ISU, KST, SME, ASU). 1 ind. Ulvøya, Hi. 16.9 (TKR). 1 ind. Midtsandan, Ma. 16.9 (PSH). 1 ind. Sauøya, F. 20.–21.9 (SME, ABR). 1 ind. Store Lyngøya, F. 21.9 (GBA). 29 ind. Titran, F. 16.9–8.10 (MMY, ESÆ, JEE mfl.). 6 ind. Sula, F. 23.9–1.10 (EKR mfl.). 3 ind. Terningen, Ro. 24.9 (TBN). 1 ind. NTNU Gløshaugen, Tr. 26.9 (TKV). 1 ind. Valsneset, B. 29.9 (SME, AER). 1 ind. Midtsandan, Ma. 1.10 (PSH). 1 ind. Heggstadmoen, Tr. 2.10 (FSC).

Brunsanger
Phylloscopus fuscatus NSKF <0,4>
En brunsanger ble ringmerket på Sula i september. Dette var vårt fjerde funn av denne sjeldne høstgjesten fra Sibir. Tidligere funn i fylket er gjort på Titran, Frøya 27.10–2.11.2002 og 14.10.2003, samt på Nes, Bjugn 14.10.2011.
Alle funn: 1 ind. rm. Sula, F. 25.–27.9* (*AST, EBA, MVA, AWI mfl.).

En lappsanger ble ringmerket på Titran, Frøya 25. september. Dette var tredje funn i Trøndelag av denne sibirske gjesten. Foto: Magne Myklebust.

Eikesanger
Phylloscopus bonelli NSKF <0,2>
Sør-Trøndelags andre eikesanger ble sett på Sula i starten av september. Vårt første funn ble gjort samme sted 22.9.2015, og begge fuglene ble funnet på kirkegården. I motsetning til det forrige individet ga årets fugl til slutt fra

En eikesanger ble ringmerket på Sula, Frøya 2. september. Eikesangeren er snarlik en gransanger, men fanger gjerne oppmerksomheten fordi den alltid er påfallende lys med hvitaktig underside og grålig overside, men med kontrasterende gulgrønne bremmer på vinger, stjert og gump, noe som gir et iøynefallende trefarget inntrykk. For å utelukke en lys gransanger bør man dokumentere hodetegningene med lys tøyle, en ubrutt, hvit øyering, og et nebb som er litt kraftigere enn hos gransanger, og med rosa, og ikke gul, farge på undernebbet. Foto: Arnt Stavne.

En pirol ble ringmerket på Titran, Frøya 25. september. Funnet var det fjerde i fylket, og det andre dette året. Foto: Jan-Egil Eilertsen.

seg lokkelyd, noe som gjorde at den kunne sikkert artsbestemmes til eikesanger. Identifikasjonen ble senere bekreftet ved DNA-analyser.
Alle funn: 1 ind. Sula, F. 2.–3.9* (*AWI, KHE, EKR, ESP mfl.).

Bøksanger *Phylloscopus sibilatrix*
Det ble registrert bøksanger kun på fire lokaliteter i 2017, og til sammen åtte fugler er rapportert. Dette er en svakere forekomst enn de siste årene. Arten ble registrert i perioden 28.5–8.7, og alle observasjonene ble gjort på potensielle hekkeplasser.
Alle funn: 2 sy. M og 1 ind. Karlslyst, Ma. 28.5–19.6 (MMA, BJT, RES, ESP mfl.). 1 par Åmotsdalen, Op. 10.–12.6 (PWB, EKR mfl.). 2 sy. M Tømmerholtsdammen, Tr. 15.–29.6 (ERB, MMY, IMY). 1 sy. Bårdlia, Å. 8.7 (JSP, EPE).

Gransanger *Phylloscopus collybita*
Sene høstfunn: 1 ind. Ånøya syd, Mh. 1.11 (ØHE). 1 ind. Vikvarvet, Se. 2.11 (TMØ). 1 ind. Taftøybukta, He. 4.11 (JOB). 5 ind. Titran, F. 5.11 (MMY, BJT, EBA, JEE mfl.). 1 ind. Leangenbukta, Tr. 11.11 (BJT). 2 ind. Sula, F. 11.11 (FSC). 1 ind. Ringve, Tr. 19.11 (EBA).

Gransanger, ua. *tristis*
Phylloscopus c. tristis
Et spesielt vårfunn av en østlig gransanger med et utseende som matcher underarten *tristis*, ble gjort på Titran i slutten av mai. Slike fugler skiller seg fra våre trønderske gransangere blant annet ved helt å mangle gult i drakten, med unntak av under vingen, ved å være brun på oversiden, helt uten grønntoner, og gjennom lyden.
Alle funn: 1 ind. Heia, Titran, F. 27.5* (MMY, AST, BJT, RES).

Løvsanger *Phylloscopus trochilus*
Sent høstfunn: 1 ind. Titran, F. 8.10 (KAS).

Toppmeis *Lophophanes cristatus*
Tredje kjente funn for Frøya.
Nevneverdig lokalitet: 1 ind. Kjeisskogen, F. 8.3 (JEE).

Lappmeis *Poecile cinctus*
Lappmeisen blir et stadig sjeldnere syn i Trøndelag. I 2017 er kun én eneste observasjon rapportert. Arten var tidligere vanlig i Femundsmarka, men har gått kraftig tilbake de siste årene. Trolig er det kun et spørsmål om tid før den forsvinner som trøndersk hekkefugl.
Alle funn: 1 ind. nord for Kløtthåen, Rø. 24.9 (GBA, LNO).

Pirol *Oriolus oriolus* <0,4>
To piroler ble sett i Sør-Trøndelag i 2017! Disse fuglene utgjør tredje og fjerde funn i fylket. Begge årets fugler ble sett på Frøya – én under vårtrekket i mai, og én på høsttrekk i september. Våre to første funn ble gjort i Hommelvik, Malvik 29.6–1.7.2008 og Tomset, Trondheim 7.6.2010.

Alle funn: 1 sy. 3K+ M Sula, F. 27.–28.5* (*FSC, AWI, KHE mfl.). 1 1K M rm. Titran, F. 22.–28.9* (*ESÆ, MMY, AWI, BJT mfl.).

Tornskate *Lanius collurio*
Tre tornskater ble sett i 2017, noe som er den høyeste årstotalen siden 2011. En hann ble sett på Gaulosen i juli, men den ble kun sett i fire dager, og ingen hekkeindikasjoner er rapportert.
Alle funn: 1 ad. M Gaulosen, Mh. 14.–17.7* (*ØAA, SGJ, RES mfl.). 1 ad. F Titran, F. 9.8* (JEE). 1 ad. M Gaulosen, Mh. 19.9 (*KST, TBN).

Varsler *Lanius excubitor*
Anslagsvis 119 varslere ble registrert i 2017. Ingen hekkefunn ble gjort. Arten opptrer spredt rundt i hele fylket, og årets fugler fordeler seg kommunevis på Selbu (15), Oppdal (13), Rissa (11), Trondheim (11), Røros (8), Orkdal (7), Skaun (6), Hemne (5), Melhus (5), Rennebu (5), Bjugn (4), Åfjord (4), Agdenes (3), Frøya (3), Hitra (3), Midtre Gauldal (3), Ørland (3), Meldal (2), Snillfjord (2), Tydal (2), Holtålen (1), Klæbu (1), Malvik (1) og Osen (1). Flest funn ble som vanlig gjort i vinterhalvåret.

Nøttekråke *Nucifraga caryocatactes*
Årets funn på Frøya er det første kjente for kommunen.
Nevneverdig lokalitet: 1 ind. Nordskaget, F. 4.1 (GBA).

Kaie *Corvus monedula*
Funnet er det første på Titran siden 1976.
Nevneverdig lokalitet: 1 ind. Titran, F. 6.6* (JEE).

Kornkråke *Corvus frugilegus*
Til sammen 18 kornkråker er rapportert utenfor Trondheim. Disse fordeler seg kommunevis på Orkdal (6), Melhus/Skaun (4), Hemne (3), Agdenes (2), Ørland (2) og Malvik (1).

Stær *Sturnus vulgaris*
Ørlandet er et av de viktigste overvintringsområdene for stær i Norge. De største rapporterte dagsantallene vinterstid dette året var 570 ind. ved Grande 22.1 (DOB, TBO) og 600 ind. ved Uthaug 12.12 (ASK). Dette er høye vintertall i norsk målestokk, men likevel litt lavere maksimumstall enn flokkene man kan oppleve på Ørlandet noen vintre.

Rosenstær *Pastor roseus* <1,20>
For femte år på rad ble det sett rosenstær i Sør-Trøndelag i 2017. Årets fugl dukket

opp på Sula i Frøya i september, et funn som passer godt inn i funnmønsteret for arten i Norge.
Alle funn: 1 1K Sula, F. 26.9–13.10 (*Eli Gates, MMA, KHE mfl.).

Pilfink *Passer montanus*
Nevneverdig lokalitet: 5 ind. Titran, F. 3.9* (BST).

Stillits *Carduelis carduelis*
Anslagsvis 427 stillits ble registrert i løpet av 2017, noe som er en solid ny årsrekord. Av disse ble 231 sett i første halvår og 196 i andre halvår. Flest funn gjøres fortsatt langs Trondheimsfjorden og på kysten, men arten påtreffes nå regelmessig over hele fylket. Forekomsten av stillits er heller ikke lenger kun et vinterfenomen. Arten ses nå også i hekketiden, og det virker sannsynlig at den hekker hos oss.

Tornirisk *Carduelis cannabina*
I Ørland og Bjugn har tornirisk blitt en vanlig art, og det er vanskelig å gjøre et fornuftig estimat på den totale forekomsten. Arten er rapportert regelmessig i perioden 29.3–8.10, og den største flokken var på 50 individer. Et par hekket på Gaulosen, hvor min. 1 par og 6 1K ble sett i løpet av sommeren. Fra andre kommuner foreligger det funn fra (antall ind.) Orkdal (6), Agdenes (3), Frøya (3), Trondheim (3), Hemne (1), Hitra (1), Røros (1) og Åfjord (1).
Nevneverdig lokalitet: 1 M Solvang, Rø. 20.5 (EKR, TKR, ESP, EBA, TBN).

Bergirisk *Carduelis flavirostris*
Anslagsvis 158 er rapportert i de tre vintermånedene, fordelt på 87 ind. i januar og februar i Ørland (55), Bjugn (12), Trondheim (11), Frøya (8) og Melhus (1), og 71 ind. i desember i Ørland (54), Bjugn (15) og Orkanger (2).

Polarsisik *Carduelis hornemanni*
Anslagsvis 108 polarsisiker er rapportert, noe som er en bedre forekomst enn de siste årene. Det reelle antallet fugler involvert i forekomsten er trolig høyere, da relativt konservative anslag er gjort. I første halvår ble 33 ind. sett fra nyttår frem til 21.4, mens 75 ind. er rapportert på høsten fra 3.10 og ut året.

Båndkorsnebb *Loxia leucoptera*
Anslagsvis 45 båndkorsnebber er rapportert i løpet av året. To fugler i Trondheim i januar utgjorde eneste funn i første halvår, mens 43 ind. ble sett fra ultimo juli og ut året. En hunn ved Gisnåsen, Rennebu var eneste innlandsfunn, mens tre funn av åtte individer ble gjort ved Trondheimsfjorden i Trondheim og Malvik. Alle øvrige funn ble gjort på kysten.

Rosenfink *Carpodacus erythrinus*
To funn ble gjort, begge på Sula. Observasjoner gjort 28. mai og 20. juni kan godt være ulike individer, men en konservativ tilnærming er valgt, og de regnes derfor som ett funn.
Alle funn: 1 sy. 2K M Sula, F. 28.5–20.6 (*FSC, GBA mfl.). 1 1K Sula, F. 1.–4.9* (EBA, FSC mfl.).

Konglebit *Pinicola enucleator*
Tre observasjoner av ti individer ble gjort på starten av året fra januar til april. I andre halvår er 745 ind. estimert fra 20. oktober og ut året. 2017 ble dermed det beste året for konglebit i fylket på mange år. I flere områder er imidlertid funnbildet uoversiktlig, og trolig er en god del flere fugler involvert i forekomsten. Særlig fra Bymarka i Trondheim foreligger mange observasjoner, og konservative anslag er gjort her.

Kjernebiter *Coccothraustes coccothraustes*
Funnet på Sula er det første for lokaliteten.
Nevneverdige lokaliteter: 2 ind. Ansnes, Hi. 26.–27.2 (ARB, JEE). 1 F Nordskaget, F. 4.–5.5 (TBA, JEE, BST, OSF). 1 ind. Sula, F. 25.–26.5 (MVA, TON, AWI). 1 ind. Stulltomta, Rø. 27.7 (MMA).

Lappspurv *Calcarius lapponicus*
Vinterfunn: 3 ind. Grandefjæra, Ø. 16.1–23.2* (HDA, BJT, MHE, ØHE). 1 M Reinsbukta, Ri. 18.1* (ORY). 1 ind. Grandefjæra, Ø. 8.12 (BJT).

Snøspurv *Plectrophenax nivalis*
Minimum 315 snøspurver er rapportert i de tre vintermånedene, fordelt på 142 i januar og februar og 173 ind. i desember. Ørland hadde som vanlig de største flokkene. Årets vinterfugler fordeler seg kommunevis på Ørland (271), Malvik (20), Rissa (18), Bjugn (5) og Melhus (1).
Store antall vinter: Opptil 120 ind. Grandefjæra, Ø. 2.1–27.2 (HDA, SME mfl.). Opptil 150 ind. Grandefjæra, Ø. 14.–28.12 (EBA, AST, KST, HDA mfl.).

Hvithodespurv
Emberiza leucocephalos NSKF <0,3>
For andre år på rad ble det sett hvithodespurv i Ørland på starten av året. Funnet er det tredje i fylket.
Alle funn: 1 M Holdneset, Ø. 7.1* (HDA, JSØ, AER, PEL).

Dvergspurv *Emberiza pusilla* <1,47>
Minimum åtte individer ble registrert i 2017, og fjorårets rekord på fem fugler fikk dermed stå kun i ett år. Sju funn ble gjort på kysten i september, mens et mer uvanlig innlandsfunn ble gjort ved Femunden, Røros i oktober.
Alle funn: 1 ind. Ørsleie, Ø. 6.–7.9* (*HDA, TON mfl.). Min. 4 ind. (3 rm.) Sula, F. 24.–29.9* (EKR, KHE mfl.). 1 rm. Titran, F. 26.–27.9* (*AWI, BJT, ESÆ, MMY mfl.). 1 ind. Kya, F. 27.9* (*WWA, PWB, ØHE, MHE, AWI, JON). 1 ind. Nordvika gård, Rø. 3.10 (EBA).

Ung rosenstær, Sula, Frøya 12. oktober. Det gule nebbet er et godt kjennetegn som skiller unge rosenstærer fra feilfargete unge stærer. Foto: Jan-Egil Eilertsen.

Sivspurv *Emberiza schoeniclus*
Sent høstfunn: 1 ind. Titran, F. 4.11 (BST, BJT, JEE, OHT, OSF).

Brunhodespurv
Emberiza bruniceps NSKF D <0,1>
Sør-Trøndelags første brunhodespurv hadde tilhold ved Stavneslia i Hemne to dager i slutten av oktober. Fuglen var en adult hunn, og den ble sikkert artsbestemt ved hjelp av DNA-analyser. Funnet er plassert i kategori D av NSKF. Arten er påtruffet én gang tidligere i Trøndelag, da en hann ble sett ved Kolvereid, Nærøy 1.–4.7.1999.
Alle funn: 1 2K+ F rm. Stavneslia, He. 22.–23.10* (*AGG, AWI, ESÆ, AST, JOB mfl.)

Adult hunn brunhodespurv, Stavneslia, Hemne 23. oktober. Denne fuglen manglet en del fjær på brystet, og NSKF har plassert den i kategori D, i likhet med tidligere funn av arten i Norge. Foto: Jan Ove Bratset.

Erratum

TN2-18 side 87

Korrekt fotograf for bildet av hvitvingesvartterna er **Arne Vanebo**. Redaksjonen beklager at feil fotograf ble kreditert. Bildet er gjengitt her.

Tabell 4 *Forkortelser for observatører.*

Observatører

ABR	Alfred Brødreskift	ESÆ	Einar Sæter	KBJ	Kristian S. Bjerve	RES	Roger Espen
ABU	Asbjørn Buklev	ESØ	Eivind Sørensen	KHE	Knut Hellandsjø	RST	Randi Stokke
AER	Audun Eriksen	ETO	Erik Torp	KIS	Kai Ivan Sterten	RWI	Roger Wingan
AGG	Anne Grethe Nesje Glørstad	EVI	Erling Vikan	KJS	Kjell Solheim	SBA	Sigurd Bangjord
AGK	Anne Grete Kvernmo	FHL	Frank Harald Larsen	KKJ	Kjartan Kjøsnes	SBR	Stian Berg Ring
AJO	Arild Johansen	FRL	Frank Robert Lyngvær	KLA	Kjell Larssen	SGA	Stig Gaarden
AKJ	Arnfinn Kjønsvik	FSC	Fredrik Schevig	KNO	Kai Nordsether	SGJ	Svein Gjelle
AKU	Ann Kari Ulveseth	GAN	Geir Anderssen	KST	Kjell Stokke	SHO	S. Hofstad
ALY	Arnold Lysfjord	GBA	Georg Bangjord	KTH	Karl Thorvaldsen	SME	Svein Melum
ARB	Arvid Bredesen	GDY	Gunnar Dybvik	LNO	Lorentz Noteng	SOS	Siw Osmundsen
ARE	Arne Reitan	GGA	Geir Gaarder	MDA	Martin Dahlby	SPR	Ståle Prestøy
ARS	Ann Rudinow Sætnan	GME	Geir Melum	MGA	Mari Gaarden	SWA	Stig Wahlberg
ASK	Audun Skrindo	GNY	Gunn Nyborg	MHE	Morten Hegge	TBA	Torild Barø
AST	Arnt Stavne	GRA	Göran Rabben	MMA	Morten Martinsen	TBN	Tor B. Nilsen
ASU	André Sundet	GST	Gunnar Stenhaug	MMY	Magne Myklebust	TBO	Tor Bollingmo
ATL	Anne Tove Lyng	HBE	Hilde Berg	MNI	Mikal Nilsen	TDO	Terje Domaas
AWI	Andreas Winnem	HDA	Harald Dahlby	MRE	Morten Ree	TEH	Terje Haltstrand
BEB	Brit Eldrid Barstad	HLL	Håkon Lasse Leira	MRØ	Martin Røsand	TGE	Tor G. M. Eriksen
BGS	Bård Gunnar Stokke	HLØ	Hanne Løvberg	MST	Magnar Stokke	TGI	Terje Gimnes
BJT	Bjørn S. Tanem	IHA	Inge Hafstad	MVA	Morten Vang	THE	Trond Hervik
BRA	Bjørn Rangbru	IMY	Ivar Myklebust	MVE	Morten Venås	TKV	Thomas Kvalnes
BRØ	Bernt Rønning	ISU	Ingar Sundet	NGR	Norvald Grønning	TMO	Torstein Mostad
BST	Bjørg Støen	JAP	John Apeland	NN	Ukjent observatør	TMØ	Torgeir Møst
BSÆ	Bernt-Erik Sæther	JDA	Johan Dahlby	OFR	Otto Frengen	TOM	Tor Omnes
EBA	Erik Bangjord	JEE	Jan-Egil Eilertsen	OHT	Odd Helge Tunheim	TON	Terje O. Nordvik
EBJ	Elsa Bjørgan	JEH	Jan Erik Haugen	OHW	Ole Herman Winnem	TRK	Torgeir Krokan
EBR	Einar Brendboe	JEI	Johan Eilertsen	ONO	Ola Nordsteien	TRØ	Tom Roger Østerås
ECB	Ebbe Carsten Brødreskift	JEL	Jan Egil Larsen	ORE	Ole Reitan	TTØ	Tommy Tølche
EDE	Even Dehli	JHA	John Haugen	ORY	Odd Rygh	UKI	Unni Killi
EGR	Eirik Grønningsæter	JHE	Jon Helle	OSF	Oskar Sigurd Fredagsvik	VAK	Vegard Aksnes
EKR	Emil Krokan	JOB	Jan Ove Bratset	PEI	Petter Iversen	VIV	Venke Ivarrud
EPE	Edith Pettersen	JON	Jan Olav Nybo	PEL	Per Erik Lyngstad	WWA	Wictor Wahlberg
ERB	Erik Brenna	JSA	Jostein Sandvik	PJS	Peter Johan Schei	ØAA	Øyvind Aas
ESI	Espen Sivertsgård	JSP	Jon Sigmund Pettersen	PSH	Paul Shimmings	ØHE	Øystein Hegge
ESP	Eirik Spets	JSØ	Jørgen Søraker	PTH	Petter Thomas Høsøien	ØRS	Øystein R. Størkersen
EST	Evelyn Støen	KAS	Kjetil Aadne Solbakken	PWB	Per Willy Bøe	ØSO	Øyvind Soelberg
ESU	Edgar Sumstad	KBE	Karl Berg	RBJ	Ragnar Bjerke	ÅLO	Åsmund Loe

Kommentaren

Øystein R. Størkersen

Norges grunnlov §112, første ledd:
«*Enhver har rett til et miljø som sikrer helsen, og til en natur der produksjonsevne og mangfold bevares. Naturens ressurser skal disponeres ut fra en langsiktig og allsidig betraktning som ivaretar denne rett også for etterslekten.*»

Europarådet om menneskeretter:
«*Bearing in mind that the right to a healthy environment is an integral part of human rights and referring to Recommendation 1885 (2009) of the Parliamentary Assembly on the drafting of an additional protocol to the European Convention on Human Rights concerning the right to a healthy environment*»

Kjære leser, les det ovenstående en gang til og spør deg selv hva er det som nå skjer i Norge og på hele jorda? Det er uten tvil kloke mennesker som har forstått menneskehetens avhengighet av en fungerende klode og som i sin tid kunne formulere dette. Hvorfor har vi politikere i Norge som fortsetter med å ødelegge verden og som ikke har annet syn enn det som har vært rådende i hundreder av år, som om situasjonen i dag er den samme? Som om vår kunnskap og forståelse av jorda og de begrensede ressursene vi nå forstår at vi har og sammenhengene med bærekraft ikke har endret seg? Som døve og blinde turer politikerne frem, ubekymret over naturkatastrofer, utryddelse av arter, enorme klimaendringer, trusler om menneske-migrasjoner, overfor ny kunnskap og overfor de unge som skal arve jorda? Er det på tide å ta styring, slik vi har valgt de til? Eller er det fortsatt kapitalkreftene som skal rå grunnen alene på Stortinget? Skal vi fortsette med politisk uvilje til ny tenkning og med business as usual på første klasse mens vi seiler mot avgrunnen?

Som jeg har påpekt i denne spalten mange ganger, det er ikke politikere og ingeniører vi i vårt kapitalistiske samfunn vi kan stole på, det er ungdommen, naturvern-organisasjoner og publikum som taler sannheten og som kan få til endring. Politikerne er i lomma på kapitalkreftene og er derfor handlingslammet. Verdens politikere på møter i FNs generalforsamling i New York har gjentatte ganger fortalt oss det de siste årene, når de fastslår at biomangfoldet er mer truet enn noen gang og at det er svært få tegn i blant verdens land til at myndighetene tar dette og klimaendringene på alvor og gjør noe med det. Snarere tvert i mot peker de samme politikerne på at vi fortsetter i overveiende grad som før og at overforbruket og problemene derfor bare øker. Når de samme politikerne så returnerer til sine hovedsteder er åpenbart alt dette glemt og det er som vanlig viktig at regnskogen i Brasil eller tigeren i India skal reddes, men vår egen natur....? Å overlate verdens fremtid til kapitalkrefter og lokale kommunale organ er i beste fall kortsiktig og alt annet enn nasjonal og global styring med utgangspunkt i kunnskap og kloke beslutninger.

Å overlate verdens fremtid til kapitalkrefter og lokale kommunale organ er i beste fall kortsiktig

I vinter har vi vært vitne til ungdommens opprør mot politikere i alle vestlige demokratiske land, et klimaopprør mot handlings-lammede nasjonale politikere. Vi er vitne til verdens sjette masseutryddelse av arter, men også mengder av fine ord fra politikerne i Norge og andre land om tiltak – men ingen reell handling. NOF har i vinter sendt et krast brev

Statsminister Erna Solberg. Kan vi stole på politikerene til å bevare naturmangfoldet? Foto: Kuhlmann/ MSC.

Røy av storfugl ved Hukkelvatna naturreservat, Midtre Gauldal. Området som reservatet dekker veksler mellom skog og bakke-myrer, og dalbunnen har et mylder av små tjern omkring de to større Hukkelvatna. Foto: Geir Wagnild.

til miljødepartementet der det avsløres at snakk om beskyttelse av norsk natur er et hullete lappeteppe og at i Norge pågår fortsatt ødeleggelser av våtmarker som elvedelta, og at Norge har vernet ytterst lite natur annet enn fjell, det på tross av fine ord i Stortingsmeldinger. NOF og Extinction Rebellion Norge skal prises for å fortelle samfunnet sannheten til politikere, men som ikke gjør noe fra eller til.

Vi har en regjering som representerer det land i verden som kan gjøre noe og gå foran fordi vi er styrtrike og kunnskapsrike i et demokratisk samfunn med talerett uten frykt for represalier, men som i stedet i dag gir stadig nye letelisenser etter enda mer olje i verdens fiskerikeste hav, som er verdens syvende største eksportør av CO_2 utslipp, som med viten og vilje ødelegger norske fjorder med forurenset avfall (langt over tillatte grenseverdier som annen industri må forholde seg til og som vil havne i næringskjedene og til slutt i våre kropper) og som til og med tillater utbyggere å bygge flere vindturbiner i urørt natur for å produsere mer kraft som vi hverken behøver og der utbyggernes argumentasjonen er full av retorikk og løgn. Er det noen som tror på statsministeren når hun sier at

Enda mer profitt, koste hva det koste vil og gjerne med mer forbruk av «gratis natur»

jo mer norsk olje, jo mindre klimautslipp? Noen som tror på politikere som sier at de har fått uavhengige faglige råd om at deponi i norske fjorder støttes av statlige miljømyndigheter? Noen som stoler på at statlige myndigheter er i stand til å handle til klodens beste eller er det profittjaget som avgjør. Hva tror du?

Vi er alle ansvarlige og hver enkelt av oss må bruke den makt vi har, og ikke overlate det til politikere som styres av kapitalkrefter som bare har en tanke i hodet: Enda mer profitt, koste hva det koste vil og gjerne med mer forbruk av «gratis natur». Kjære leser, tenk derfor på hva du selv kan gjøre og ditt eget fotavtrykk:

- Stem på partier som er mer opptatt av samfunnet enn av at styrtrike selskaper skal bli enda rikere.
- Ikke stol på kapitalselskaper, deres talspersoner og innleide konsulenter, de taler bare sin egen sak og underliggende er alltid at de ønsker å maksimere egen profitt, det blir åpenbart aldri nok.
- Protester mot enda flere vindturbiner og enda flere hytter i dette landet.
- Krev stans i all drenering av myr og flere skogsbilveier og stans all ødeleggelse av fjæreområder og elvedelta og annen våtmark i Norge.
- Krev at Norge følger opp biodiversitetskonvensjonen ved å stanse all statlig subsidie av ødeleggelser av norsk natur (for eksempel skogsbilveier og vindturbiner).
- Støtt opp om naturvern-organisasjoner bli medlem, slik at disse kan få en sterkere stemme og delta i demonstrasjoner.
- Bli mer bevisst dine daglige vaner: kjøp økologisk, kjøp kortreist, kjøp kvalitetsklær, reduser bruken av kjøtt, unngå tropisk treverk og palmeolje og soya-produkter, kutt plastposebruken – bruk gjenbruksposer, sorter avfall og reduser innkjøp som genererer avfall, sykle mer, reis mindre med bil. Les mer om hva du kan gjøre på nettstedet: *naturvernforbundet.no/miljovennlig_hverdag*
- Vær solidarisk og opptatt av det som skjer rundt deg - det er ditt valg som teller.

Norsk Ornitologisk Forening (NOF)

NOF er en frivillig naturvern-organisasjon med hovedvekt på fugler og fuglevern. Foreningen har fylkesavdelinger i alle fylker og rundt 50 lokallag. NOF fungerer som et bindeledd mellom fugleinteresserte i hele landet og gjør et omfattende arbeid med natur- og fuglevern.

Sekretariatet

Sekretariatet sørger for den daglige driften av foreningen fra hovedkontoret i Trondheim.

Kontakt

Sandgata 30 B
7012 Trondheim
nof@birdlife.no
Nettside: birdlife.no
Facebook: fb.com/fuglevern

Internasjonalt samarbeid

NOF er partner av BirdLife International; en paraplyorganisasjon for verdens fuglevernorganisasjoner.

NOF avdeling Trøndelag

NOF avdeling Trøndelag har ni lokallag og ble dannet ved sammenslåing av NOF avd. Sør- og Nord-Trøndelag i 2018. Foreningen ble stiftet våren 1958 i Trøndelag.

Styret

Øystein R. Størkersen | Leder
Charlotte Hallerud | Nestleder
Bjørn-Steinar Tanem | Kasserer
Roger Johnsen | Sekretær
Odd Rygh | Styremedlem
Roger Espen | Styremedlem
Anne Karin Haugen Johnsen | Styremedlem
Fredrik Schevig | Varamedlem
Emil Krokan | Varamedlem

Naturvernkontakt

Odd Rygh
Charlotte Hallerud

Medlemskontakt

Anne Karin Haugen Johnsen

Kontakt

Postboks 139
7401 Trondheim
trondelag@birdlife.no
Nettside: birdlife.no/trondelag
Facebook: fb.com/nof.trondelag

Lokallag

NOF Fosen lokallag

Leder: Odd Rygh
oddrygh@online.no
Tlf: 959 10 087

NOF Hemne lokallag

Leder: Knut Totland
knut@hemne.as
Tlf: 944 70 485

NOF Hitra-Frøya lokallag

Leder: Karl Thorvaldsen
karl.thorvaldsen@stfk.no
Tlf: 948 67 665

NOF Innherred lokallag

Leder: Arnstein Indahl
ain@nofnt.no
Tlf: 958 08 287

NOF Namdal lokallag

Leder: Håvard Johnsen
havard.johnsen@gmail.com
Tlf: 906 40 512

NOF Orkla lokallag

Leder: Magnar Klingan
mag-klin@online.no
Tlf: 996 34 724

NOF Røros lokallag

Leder: Martin Røsand
mrosand@roros.net
Tlf: 958 31 422

NOF Stjørdal lokallag

Leder: Per Inge Værnesbranden
naturobservatoren@gmail.com
Tlf: 456 19 219

NOF Trondheim lokallag

Leder: Andreas Winnem
andreas.winnem@gmail.com
Tlf: 970 42 313

LRSK Trøndelag

LRSK Trøndelag består inntil videre av to underkomiteer, LRSK Sør-Trøndelag og LRSK Nord-Trøndelag.
LRSK Sør-Trøndelag:
Andreas Winnem (*sekretær*, andreas.winnem@gmail.com), Magne Myklebust, Øyvind Aas og Einar Sæter.
LRSK Nord-Trøndelag:
Per Inge Værnesbranden (*sekretær*, naturobservatøren@gmail.com), Tore Reinsborg, Rolf Terje Kroglund, Bård Nyberg, Terje Kolaas og Trond Sørhuus.

Medlemsskap

Som medlem i NOF støtter du vårt arbeid for natur og fugleliv og inviteres med på en rekke aktiviteter i ditt nærområde.

Seniormedlemskap koster fra kr. 180. Juniorer (under 18) betaler halv pris. I tillegg tilbys lokale tillegg med fylkesvise tidsskrifter. Dersom en i familien er seniormedlem kan de øvrige være familiemedlemmer for kun 120 kr.

Kontingentsatser

Grunnkontingent	180 kr
*Vår fuglefauna	270 kr
*Fuglevennen	100 kr
*Fugleåret	180 kr
*Lokalt tillegg	150 kr

* = *frie tilvalg*

Går du med planer om et bidrag til Trøndersk Natur?

Tekst og bilder sendes redaksjonen i digital form via post eller e-post.

trondersk.natur@gmail.com
eller
Trøndersk Natur c\o NOF avd. Trøndelag
Postboks 139
7401 Trondheim

Returadresse:
Trøndersk Natur
c\o NOF avd. Trøndelag
Postboks 139
7401 Trondheim

Spettmeis Sitta europaea *ved Apoteket naturreservat, Trondheim.*
Foto: Øystein R. Størkersen.

NORSK ORNITOLOGISK FORENING

VIL DU BLI MEDLEM?

Meld deg inn på birdlife.no